

A MULLER
NO MUNDO LABORAL

5

Introdución

Na exposición de motivos da Lei Orgánica 3/2007 do 22 de Marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes dise “: O artigo 14 da Constitución Española proclama o dereito á igualdade e á non discriminación por razón de sexo. Pola súa parte o artigo 9.2 consagra a obriga dos poderes públicos de promover as condicións para a igualdade do individuo e dos grupos en que se integra sexan reais ou efectivos.

A igualdade, é así mesmo, un principio fundamental na U.E., no que se refire ao acceso ao emprego, formación, promoción profesional e ás condicións de traballo. A violencia de xénero, a discriminación salarial, a discriminación nas pensións de viuvez, o maior desemprego feminino, a escasa presenza das mulleres en postos de responsabilidade política, social, cultural e económica, ou os problemas de conciliación entre a vida persoal, laboral e familiar, mostra que a igualdade plena e efectiva aínda non se conseguiu.

O Título IV desta Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, ocúpase do dereito ao traballo en igualdade de oportunidades entre mulleres e homes no acceso ao emprego, na formación profesional e nas con-

dicións de traballo e contéplase especificamente o de negociar plans de igualdade nas empresas de máis de 250 traballadores /as.

No Cumio de Lisboa do ano 2000, fixouse un obxectivo de emprego feminino para 2010: o 60%.

O Plan Nacional de Acción para o Emprego trata de axustarse ao establecido na Directiva nº 6 “A igualdade entre homes e mulleres”: Os estados membros fomentarán a participación da muller no mercado laboral e conseguirá para o 2010 unha redución substancial das disparidades existentes entre homes e mulleres polo que respecta ás taxas de emprego e desemprego e á remuneración, a través dunha formulación íntegra, que combine a integración da dimensión de igualdade con medidas específicas. O papel dos interlocutores sociais é fundamental a este respecto.

As recomendacións que se fan a España están orientadas a aumentar os incentivos para que as mulleres participen no mercado de traballo e incrementar a dispoñibilidade e asequibilidade dos servizos para o coidado de fillos e outras persoas dependentes.

A situación de desigualdade da muller segue sendo palpable non só en España e Europa, senón no resto do mundo. A OIT puxo a voz de alarma sobre a feminización da pobreza, resultado, en parte das diferenzas de xénero no ámbito laboral. Aumenta o número de mulleres que acceden ao emprego pero tamén aumenta o número de mulleres en paro. A taxa de actividade das mulleres españolas está por debaixo das europeas e a taxa de emprego feminino, aínda que mellorou nos últimos anos, aínda é máis baixa que a das mulleres europeas, e a taxa de paro feminino é a máis elevada da Europa dos quince.

As diferenzas salariais entre homes e mulleres na media da U.E foise reducindo progresivamente. En España a evolución foi mínima, non só mantéñense unhas grandes diferenzas salariais, por razón de sexo, senón que a porcentaxe de mulleres con ingresos anuais superiores a 30.000 euros é moi reducido.

Ao longo de este capítulo queremos deixar reflexo da necesidade de adoptar medidas que reduzan as dificultades da muller para acceder e manter o emprego, a temporalidade, a precariedade, a desigualdade salarial e dificultades para conciliar a vida familiar, laboral e persoal. A estes elementos debe unirse a importante segregación ocupacional por sexos, o emprego feminino céntrase en determinadas ramas de actividade (segregación horizontal) e en determinadas categorías profesionais (segregación vertical).

Máis complicado parece que desapareza o “teito de cristal”: barreira invisible formada por unha complexa trama de estruturas en organizacións dominadas polos homes, que impiden que as mulleres accedan a postos de gran responsabilidade e recoñecemento social, e que en moitos casos crean que o elixiron elas libremente.

5.1 A muller na poboación galega

Neste capítulo focalizaremos o mercado de traballo de Galicia dende a perspectiva da posición que nel ocupan as mulleres. Comezaremos este achegamento á problemática da muller no mercado de traballo galego analizando a participación relativa da muller na poboación galega. As mulleres son maioría na poboación galega (así como na de cada unha das súas provincias) e na española, como se comproba co

cadro 5.1. De cada 100 homes que hai en Galicia o día un de xaneiro de 2007, hai 107,4 mulleres; o dato en A Coruña é de 108,1, en Lugo de 106, en Ourense de 108 e en Pontevedra de 106,7 (todos moi por enriba da media española: 102,4. No cadro 5.2 constatan, con datos de EUROSTAT, que no ano 2003 había na Unión Europea aproximadamente 105 mulleres por cada cen homes (o dato varía lixeiramente segundo consideremos a eurozona, a UE-15 ou a UE-25), un valor intermedio entre o de Galicia e o de España. A porcentaxe de mulleres sobre a poboación total en cada unha das comunidades autónomas (e no total estatal) dende 1998 figura no cadro 5.3. Destacaremos que no ano 2006:

- A porcentaxe de Galicia (51,81%) supera en 1,25 puntos á media estatal.
- Soamente Asturias supera a porcentaxe de mulleres de Galicia (e faíno case nun cuarto de punto porcentual).
- Murcia e A Ríoxa (ademais das cidades autónomas: Ceuta e Melilla) teñen as menores porcentaxes.

■ Cadro 5.1

Población de Galicia e España. Por sexo e provincias. 2007 ⁽¹⁾

	Ambos sexos	Varóns	Mulleres
España	45.116.894	22.296.133	22.820.761
Galicia	2.771.341	1.336.537	1.434.804
A Coruña	1.132.197	544.049	588.148
Lugo	355.006	172.328	182.678
Ourense	336.842	161.976	174.866
Pontevedra	947.296	458.184	489.112

(1) Datos do 1 de xaneiro
 Fonte: Instituto Nacional de Estadística. Padrón Municipal.

■ Cadro 5.2

Mulleres por 100 homes. España e U.E. 1994/2003

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
UE 25	105,3	105,3	105,2	105,2	105,2	105,1	105,1	105,1	105,3	105,2
UE 15	105,0	105,0	104,9	104,9	104,8	104,8	104,7	104,6	104,9	104,8
Euro-zona	105,3	105,3	105,2	105,2	105,2	105,2	105,1	105,1	105,0	104,9
España	104,2	104,2	104,2	104,2	104,3	104,3	104,3	104,1	104,0	103,8

Fonte: EUROSTAT (sacado de <http://www.ine.es/inebase>; datos a día 7/6/2007)

■ Cadro 5.3

**Porcentaxe de mulleres sobre a poboación total
Por comunidades autónomas. 1998-2006**

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Andalucía	50,70	50,82	50,83	50,74	50,69	50,61	50,57	50,45	50,37
Aragón	50,60	50,76	50,74	50,60	50,46	50,39	50,31	50,19	50,16
Asturias	51,48	52,04	52,03	52,02	52,03	52,02	52,03	52,04	52,05
Baleares	50,76	50,55	50,44	50,22	50,01	49,94	49,95	49,89	49,86
Canarias	50,19	50,28	50,19	50,01	49,92	49,86	49,85	49,79	49,83
Cantabria	51,05	51,28	51,3	51,27	51,23	51,19	51,17	51,13	51,09
C. A Mancha	50,38	50,38	50,37	50,24	50,11	50,01	49,93	50,60	49,75
C. e León	50,31	50,68	50,71	50,69	50,66	50,63	50,63	49,81	50,57
Cataluña	51,03	51,19	51,16	51,03	50,80	50,63	50,59	50,42	50,33
C. Valenciana	50,90	50,98	50,96	50,83	50,62	50,50	50,44	50,30	50,19
Extremadura	50,49	50,31	50,33	50,29	50,28	50,29	50,27	50,25	50,26
Galicia	51,41	51,92	51,96	51,92	51,90	51,86	51,84	51,82	51,81
Madrid	51,85	51,95	51,95	51,89	51,81	51,72	51,68	51,58	51,59
Murcia	50,76	50,50	50,39	49,95	49,78	49,59	49,64	49,31	49,13
Navarra	50,28	50,43	50,38	50,18	50,03	50,02	50,05	50,03	50,00
País Vasco	50,66	51,05	51,08	51,06	51,04	51,03	51,03	51,03	51,08
A Ríoxa	50,34	50,40	50,43	50,26	50,01	49,90	49,85	49,61	49,55
Ceuta	50,62	49,64	48,84	48,63	48,53	48,76	48,95	49,10	49,14
Melilla		49,14	48,73	49,08	49,15	49,26	49,34	49,12	49,21
España	50,93	51,07	51,06	50,96	50,85	50,76	50,73	50,62	50,57

Fonte: INE. Padrón Municipal

Ese mesmo cadro explica que dende 1998 aumentou a porcentaxe de mulleres sobre a poboación total en Galicia en tres décimas (as mesmas que baixou a media española); abriuse seis décimas, polo tanto, o diferencial entre as porcentaxes galega e estatal.

A distribución por sexo de cada un dos grupos de idade en Galicia pode verse no cadro 5.4, que pon de manifesto que:

■ Os homes son maioritarios nos sete grupos de menor idade (ata o grupo: 30-34, inclusive).

■ As mulleres son maioritarias nos outros once grupos de idade e a diferenza a favor das mulleres vaise abrindo progresivamente a medida que avanzamos na idade (con algunha excepción, como de 45 a 54 anos) ata chegar a estar un 67% por enriba do número de homes no grupo: 80-84 anos e un 132% por enriba no de “85 e máis anos”.

A maior esperanza de vida das mulleres e a maior emigración dos homes están, sen dúbida, entre os factores explicativos. Para ver se a primacía numérica da muller en Galicia se asenta en motivos biolóxicos ou hai unha causalidade social, pode observarse no cadro 5.5 que no último cuarto de século en todos e cada un dos anos naceron en Galicia máis homes que mulleres. Destacaremos os seguintes aspectos:

■ O importante descenso dos nacementos tocou fondo en 1998, ano no que o total de nacementos non chegou á metade dos de 1980 (quedou no 47,3%).

■ A partir do ano 2003 recuperouse o nivel dos 20.000 nacementos (por vez primeira dende 1993) e a partir do ano 2005 o dos 21.000 nacementos.

■ Da diferenza entre homes e mulleres do ano 1980 (1.384 persoas) se pasou na actualidade a 759 persoas (sobre un total de nacementos en 2006 que foi menor en 18.073 persoas ao de 1980); o ano coa menor diferenza entre nacemento de nenos e de nenas foi 1996 (con 461 persoas).

■ Cadro 5.4

Poboación de Galicia. Por sexo. 2007

Idade	Galicia		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
0 - 5	53.289	49.712	21.901	20.660	5221	4.839	5.121	4.792	21.046	19.421
5 - 9	52.096	48.588	21.425	19.984	5441	5154	5.130	4874	20.100	18.576
10 - 14	55.909	53.044	22138	21.239	6165	5964	6.216	5712	21.390	20.129
15 - 19	66.226	62.886	26358	24.927	7909	7575	7.236	6993	24.723	23.391
20 - 24	82.366	79.833	33413	32.526	9839	9662	9.287	8860	29.827	28.785
25 - 29	107.677	105.562	44461	43.712	12288	11781	11.261	11092	39.667	38.977
30 - 34	112.323	111.267	47103	46.759	12012	12107	11.324	11422	41.884	40.979
35 - 39	106.726	107.035	44137	45.193	12183	12262	11.486	11277	38.920	38.303
40 - 44	100.731	102.592	41900	43.304	12733	12605	11.083	11205	35.015	35.478
45 - 49	98.428	99.870	40648	41.705	13162	12454	11.536	11439	33.082	34.272
50 - 54	89.064	90.580	36902	37.926	12029	10926	10.545	10286	29.588	31.442
55 - 59	84.166	86.960	34984	37.016	10732	10159	10.344	10506	28.106	29.279
60 - 64	79.854	86.310	33135	36.191	10243	10788	10.698	11520	25.778	27.811
65 - 69	62.362	71.789	25311	28.989	9073	10391	9.011	10286	18.967	22.123
70 - 74	72.162	89.722	28458	35.980	11622	13702	11.578	13535	20.504	26.505
75 - 79	54.617	75.468	20876	29.595	9706	12403	9.146	11717	14.889	21.753
80 - 84	34.582	57.914	12500	21.727	6906	10161	6.382	9661	8.794	16.365
85 e máis	23.959	55.672	8399	20.715	5064	9745	4.592	9689	5.904	15.523

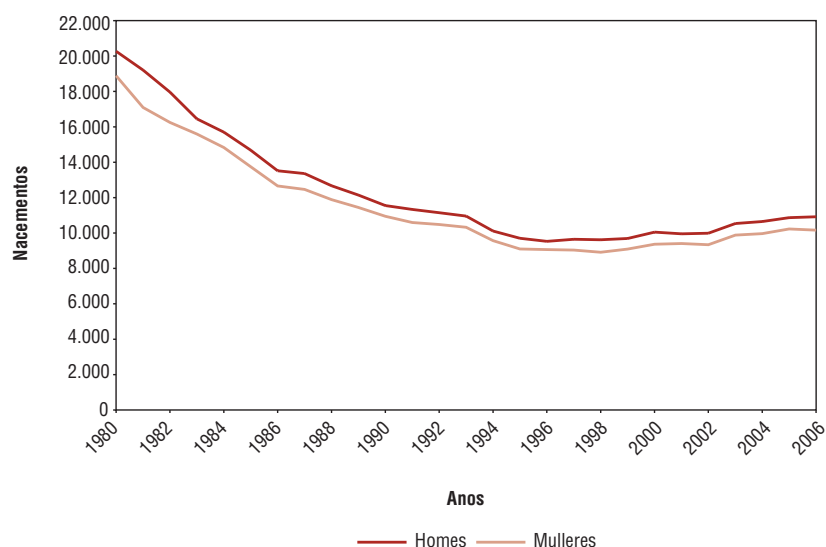
Fonte: INE

Nacementos segundo o sexo do
nado.1980-2006. Galicia.

■ Cadro 5.5

Ano	Homes	Mulleres
1980	20.269	18.885
1981	19.206	17.094
1982	17.964	16.250
1983	16.452	15.597
1984	15.702	14.835
1985	14.682	13.745
1986	13.517	12.661
1987	13.360	12.464
1988	12.671	11.887
1989	12.146	11.446
1990	11.552	10.949
1991	11.331	10.596
1992	11.149	10.484
1993	10.956	10.328
1994	10.113	9.570
1995	9.702	9.097
1996	9.529	9.068
1997	9.647	9.036
1998	9.621	8.917
1999	9.691	9.093
2000	10.052	9.366
2001	9.955	9.406
2002	9.987	9.340
2003	10.539	9.884
2004	10.652	9.969
2005	10.867	10.230
2006	10.920	10.161

Fonte: IGE, INE. Movemento natural de poboación

O pequeno aumento de nacementos que se constata en Galicia a partir de 1999 non se entende sen a chegada da inmigración estranxeira. No cadro 5.6 compróbase que Galicia é a segunda comunidade autónoma por porcentaxe de mulleres sobre o total de poboación estranxeira (a terceira se contamos tamén as cidades autónomas), superando en 5,5 puntos á media estatal.

5.2 Muller e actividade económica de mercado

5.2.1 Introducción

Só nas últimas décadas a muller comezou a incorporarse maioritariamente en Galicia á actividade económica “de mercado”, posto que tradicionalmente realizou un importante traballo, pero non retribuído senón ligado prioritariamente á esfera doméstica (incluíndo, ademais dos labores do fogar, o coidado dos nenos e nenas, das persoas minusválidas, etc.). A invisibilidade deste traballo, que non computa na xeración do PIB, comezou a ceder paso no último cuarto de século por unha incorporación á vida activa similar á masculina nos grupos de idade máis novos, pero queda moito camiño por andar para que poidamos falar dun mercado laboral realmente equilibrado por sexos.

Xa vimos no capítulo anterior (no cadro 4.20) que as mulleres, malia ser máis que os homes entre a poboación de polo menos 16 anos, son moitas menos na poboación activa (e moi especialmente na ocupada), mentres que son maioría na poboación desempregada e na inactiva. Podemos complementar ese cadro co 5.7, que detalla para as provincias galegas a distribución porcentual da poboación que ten polo menos dezaseis anos. Destacaremos que no ano 2006:

**Poboación estranxeira. Porcentaxe de mulleres
Por CC.AA. 2002-2005**

■ Cadro 5.6

	2002	2003	2004	2005
España	47,01	46,90	47,08	46,60
Andalucía	46,56	46,52	46,94	45,92
Aragón	42,15	43,06	43,96	43,78
Asturias	54,74	53,97	53,98	54,08
Baleares	48,75	48,55	48,52	48,33
Canarias	48,76	48,42	48,37	48,05
Cantabria	52,35	51,71	51,72	50,95
Castela e León	50,66	50,15	49,86	49,02
Castela A Mancha	42,47	42,94	43,44	43,48
Cataluña	44,54	44,43	45,03	44,61
C. Valenciana	46,27	46,38	46,34	46,19
Extremadura	39,00	42,27	43,80	44,16
Galicia	52,81	52,33	52,48	52,16
Madrid	50,95	50,49	50,19	49,72
Murcia	36,72	38,46	40,59	39,80
Navarra	43,19	44,41	45,53	45,89
País Vasco	49,12	48,58	48,65	48,72
A Rioxa	41,07	42,03	42,70	42,14
Ceuta	47,15	47,05	50,19	49,75
Melilla	54,94	54,54	54,61	54,44

Fonte: INE. Explotación Estadística del Padrón.

■ Cadro 5.7

Distribución porcentual da poboación de alomenos 16 anos.Pola relación coa actividade económica. Por sexo e provincia. 2005-2006

	Taxas de actividade		Taxas de inactividade		% poboación ocupada s/ pob. activa		Taxas de desemprego	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Ambos sexos								
A Coruña	54,08	54,83	45,92	45,17	90,81	91,78	9,19	8,22
Lugo	48,47	47,71	51,53	52,29	92,68	95,15	7,32	4,85
Ourense	46,25	48,03	53,75	51,97	90,70	91,68	9,30	8,32
Pontevedra	55,48	56,43	44,52	43,57	90,38	91,18	9,62	8,82
Homes								
A Coruña	60,98	62,51	39,02	37,49	93,50	94,81	6,50	5,19
Lugo	57,86	56,15	42,14	43,85	94,67	95,39	5,33	4,61
Ourense	56,17	56,48	43,83	43,52	93,32	94,65	6,68	5,35
Pontevedra	65,73	65,75	34,27	34,25	93,18	94,02	6,82	5,98
Mulleres								
A Coruña	47,76	47,76	52,24	52,24	87,66	88,13	12,34	11,87
Lugo	39,79	40,24	60,21	59,76	90,00	94,86	10,00	5,14
Ourense	37,57	40,48	62,43	59,52	87,28	87,98	12,72	12,02
Pontevedra	46,08	47,83	53,92	52,17	86,72	87,57	13,28	12,43

Fonte: INE, EPA do 4º trimestre

■ A taxa de actividade maior alcánzana os homes na provincia de Pontevedra (65,75%) e a menor é a das mulleres en Lugo (40,24%); as provincias con maior taxa de actividade feminina (as dúas máis desenvolvidas: A Coruña e Pontevedra) quedan case nove puntos porcentuais por debaixo da menor dos homes (provincias de Lugo e Ourense).

■ Nas catro provincias galegas a taxa de inactividade das mulleres baixa do 50% (cando a maior dos homes queda non chega ao 44%).

■ Sobre a poboación activa, ningunha provincia descende do 94% de poboación ocupada nos homes, mentres que tres provincias non chegan ao 89% nas mulleres.

■ As taxas de desemprego de tres provincias galegas están arredor do 12%, mentres a maior dos homes non chega ao 6%.

5.2.2. Actividade e inactividade

A moito menor taxa de actividade das mulleres en Galicia (e en cada unha das súas provincias) en relación coa dos homes xa foi obxecto de estudo no capítulo 4 (véxanse cadros 4.23 e 4.24); para completar esa análise presentamos no cadro 5.8 as taxas de actividade no último bienio de homes e mulleres en cada unha das comunidades autónomas. Destacaremos que:

Taxa de actividade por sexo e comunidade autónoma. 2005-2006

■ Cadro 5.8

	Varóns		Mulleres	
	2005	2006	2005	2006
España	68,95	69,00	46,95	48,56
Andalucía	68,55	67,96	42,16	43,22
Aragón	67,6	66,55	45,08	47,75
Asturias	59,73	59,01	38,80	41,28
Illas Baleares	71,17	71,97	50,43	53,39
Canarias	71,1	70,17	49,02	51,48
Cantabria	66,01	65,52	45,43	46,17
Castela A Mancha	63,99	63,58	41,83	43,48
Castela e León	68,8	68,88	41,08	41,83
Cataluña	72,12	72,00	51,93	53,03
C. Valenciana	70,61	70,68	47,70	50,01
Extremadura	63,49	64,37	39,01	40,40
Galicia	61,58	62,05	44,86	45,88
Madrid	71,89	73,59	53,40	55,86
Murcia	71,29	71,35	45,41	46,97
Navarra	70,09	70,42	52,15	51,25
País Vasco	67,96	67,42	47,85	49,79
A Ríoxa	70,69	70,83	49,95	48,39
Ceuta	74,58	59,29	43,25	36,63
Melilla	65,57	67,44	38,72	36,40

Fonte: INE, EPA 4º trimestre

■ A taxa de actividade feminina no ano 2006 está en Galicia 2,7 puntos porcentuais por baixo da media española; no ano anterior o diferencial era de 2,1 puntos (polo que aumentou seis décimas en só un ano).

■ A taxa de actividade masculina en 2006 de Galicia supera en máis de 16 puntos á feminina, pero está case sete puntos por debaixo da media estatal (recortando este diferencial en catro décimas no último ano).

O estudo da poboación inactiva realizado no último epígrafe do capítulo 4 completáremolo aquí focalizando na perspectiva de xénero. O cadro 5.9 pon de manifesto que:

■ A principal situación de inactividade da muller galega é a de labores do fogar (algo máis dun terzo das inactivas) mentres que esta situación de inactividade nos homes é case sete veces menor (case once veces na media española).

■ A principal situación de inactividade dos homes en Galicia é a de xubilado ou prexubilado (co 59,3% dos inactivos) mentres que nas mulleres é a segunda (con só o 30,5%). A pequena proporción de mulleres que realizaron en décadas anteriores un traballo retribuído é a explicación principal deste importante desaxuste, que contribúe a que ser muller de idade avanzada constitúase hoxe nun dos principais factores de risco para formar parte das bolsas de pobreza.

■ O 13'8% das inactivas galegas son estudantes e a porcentaxe ascende ao 17,3% entre os homes.

■ O cobramento das pensións de viuvez prioritariamente por mulleres (xa que en décadas anteriores os/as cotizantes á Seguridade social eran en proporción moi maioritaria os homes) explica que a porcentaxe de mulleres perceptoras de pensións diferentes ás ligadas á xubilación quintuplica ao dos homes.

A desagregación en dous grupos de idade do cadro 5.10 permítenos constatar que no máis novo (o das persoas de menos de trinta anos) as mulleres inactivas superan os homes inactivos nun 20%, mentres que de trinta a máis anos o superan nun 60%. Evidentemente, a incorporación máis igualitaria da muller ao mundo do traballo retribuído vaise producindo nos estratos de poboación máis novos.

Cadro 5.9

Poboación inactiva. Por clase de inactividade, sexo e comunidade autónoma. 2006.

	Total	Estudante	Xubilado ou prexubilado	Labores do fogar	Incapacitado permanente	Perceptor pensión distinta da xubilación (ou prexubilación)	Outras situacións ⁽¹⁾
Homes							
España	100,0	18,7	60,1	4,4	7,9	3,4	5,5
Andalucía	100,0	20,1	54,0	4,6	9,5	4,4	7,4
Aragón	100,0	16,0	71,1	3,3	6,6	1,4	1,8
Asturias	100,0	14,7	68,0	1,4	7,6	2,5	5,9
Baleares	100,0	15,7	50,3	10,1	8,9	3,8	11,1
Canarias	100,0	20,8	47,5	7,7	11,4	5,3	7,2
Cantabria	100,0	18,5	60,0	3,7	9,5	3,3	4,9
C. A Mancha	100,0	17,5	66,2	2,4	5,8	3,2	4,9
C. León	100,0	17,5	67,6	2,6	4,4	5,0	3,0
Cataluña	100,0	17,3	62,2	3,8	7,6	4,0	5,1
C. Valenciana	100,0	17,5	61,5	5,9	8,2	2,3	4,5
Extremadura	100,0	20,3	57,3	4,5	9,8	2,3	5,9
Galicia	100,0	17,3	59,3	5,0	11,1	2,5	4,8
Madrid	100,0	22,6	60,5	3,7	4,4	3,0	5,8
Murcia	100,0	21,0	55,6	4,4	10,7	1,8	6,5
Navarra	100,0	19,4	62,8	5,9	7,0	2,7	2,2
País Vasco	100,0	17,7	64,9	3,0	8,2	2,3	3,9
A Rioxa	100,0	17,4	71,3	3,4	3,5	1,0	3,4
Ceuta	100,0	19,5	30,3	3,9	7,4	4,7	34,2
Melilla	100,0	14,9	53,3	-	5,3	15,9	10,6
Mulleres							
España	100,0	13,1	16,4	46,7	5,8	16,4	1,6
Andalucía	100,1	14,5	11,3	49,4	6,8	16,8	1,3
Aragón	100,0	12,5	16,3	47,1	7,0	16,0	1,1
Asturias	100,0	11,2	19,9	43,4	7,1	17,6	0,8
Baleares	100,1	12,1	21,1	42,3	5,3	15,5	3,8
Canarias	100,0	16,0	9,4	48,4	6,8	18,3	1,1
Cantabria	100,0	13,3	18,1	47,0	5,8	14,0	1,7
C. A Mancha	100,0	12,4	16,0	49,1	3,2	17,3	2,0
C. León	100,0	12,5	7,5	57,5	4,0	16,5	2,1
Cataluña	100,0	10,9	21,7	43,2	4,4	18,4	1,5
C. Valenciana	100,0	12,2	19,6	45,2	7,7	14,4	0,9
Extremadura	100,0	14,9	8,4	51,2	5,1	18,9	1,5
Galicia	100,0	13,8	30,5	33,9	8,6	12,2	0,9
Madrid	100,0	12,9	15,2	48,4	4,2	16,4	2,8
Murcia	100,0	14,0	15,0	48,0	9,1	13,2	0,7
Navarra	100,0	14,2	13,5	47,2	5,0	19,0	1,0
País Vasco	100,0	14,4	15,2	47,7	4,8	17,0	0,9
A Rioxa	100,0	14,5	15,6	48,7	3,1	15,8	2,3
Ceuta	100,0	12,5	3,4	59,6	5,8	11,8	7,0
Melilla	100,0	14,6	5,2	52,6	1,5	18,6	7,5

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar. Datos en porcentaxes, respecto da poboación inactiva total de cada comunidade autónoma. Fonte: INE, EPA 4º trimestre

Poboación inactiva por sexo e grupos de idade. Galicia. 2005-2006

■ Cadro 5.10

	2005			2006		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Total poboación desempregada	1.111,0	421,9	689,1	1.100,6	428,1	675,2
de 16 a 29 anos	186,3	85,5	100,8	187,0	85,1	102,0
de 30 ou máis anos	924,7	336,4	588,3	913,6	343,1	570,5

Datos en miles.

Fonte: INE. Encuesta de población activa, EPA. Medias anuais.

5.2.3. Emprego e desemprego

Dentro da poboación activa inclúese tanto a que está a traballar (poboación ocupada) como a que busca emprego activamente (poboación desempregada).

A distribución porcentual da poboación ocupada por sexos e sectores económicos en cada unha das comunidades autónomas para o ano 2006 figura no cadro 5.11; nel destacaremos, no referido a Galicia e o total español, que:

■ Tres de cada catro mulleres con emprego en Galicia traballan no sector servizos (en España alcanza o 75%).

■ A porcentaxe de mulleres que traballan en Galicia no sector agropesqueiro triplica a media española, mentres que nos homes non chega a duplicalo.

■ A subrepresentación da muller por sectores económicos é especialmente clamorosa na construción, actividade na que non supera o 2% de ocupación nin en Galicia nin na media estatal.

■ A participación das mulleres no emprego total galego supera en tres puntos porcentuais (é un 30% superior) en Galicia que na media de España.

No epígrafe 5 do capítulo 4 pode comprobarse que a taxa de ocupación da muller en Galicia continúa estando moi por baixo da masculina. As taxas de desemprego en 2006 en cada unha das comunidades españolas e desagregación por sexos figuran no cadro 5.12, que mostra que:

■ A taxa de desemprego das mulleres é máis do dobre que a dos homes en Galicia (e un pouco menos que o dobre na media española).

■ As taxas de desemprego feminino son especialmente altas en Ceuta, Estremadura, Andalucía e Canarias (en todas elas supera o 15%).

■ A taxa de desemprego feminino máis baixa tena Aragón e o seu valor (7,2%) supera á taxa media de desemprego masculino de España (6,1%).

Distribución porcentual dos ocupados/as por sector económico, comunidade autónoma e sexo. 2006.

■ Cadro 5.11

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Andalucía					
Homes	100,0	8,4	13,7	24,2	53,8
Mulleres	100,0	6,7	4,3	1,8	87,3
Aragón					
Homes	100,0	8,7	27,4	15,6	48,3
Mulleres	100,0	2,8	12,6	1,8	82,8
Asturias					
Homes	100,0	5,2	25,6	18,2	50,9
Mulleres	100,0	5,0	5,7	1,7	87,5
Baleares					
Homes	100,0	2,5	11,5	24,3	61,7
Mulleres	100,0	1,1	4,8	1,4	92,7
Canarias					
Homes	100,0	4,7	9,3	22,3	63,7
Mulleres	100,0	3,0	2,5	2,1	92,4
Cantabria					
Homes	100,0	4,4	24,3	23,0	48,3
Mulleres	100,0	2,2	9,6	1,6	86,6
C. A Mancha					
Homes	100,0	9,2	23,1	24,0	43,8
Mulleres	100,0	3,7	12,5	1,9	81,8
C. León					
Homes	100,0	9,9	23,1	20,2	46,8
Mulleres	100,0	4,2	9,7	2,2	83,9
Cataluña					
Homes	100,0	3,5	28,3	20,5	47,6
Mulleres	100,0	1,2	15,4	2,2	81,3
C. Valenciana					
Homes	100,0	4,0	25,2	22,6	48,3
Mulleres	100,0	1,0	14,4	1,7	82,8
Extremadura					
Homes	100,0	14,8	14,7	23,2	42,2
Mulleres	100,0	6,9	7,2	1,7	84,2
Galicia					
Homes	100,0	8,9	24,3	19,9	46,9
Mulleres	100,0	9,7	13,0	2,0	75,3
Madrid					
Homes	100,0	1,4	14,4	18,3	66,0
Mulleres	100,0	0,3	7,1	1,1	91,4
Murcia					
Homes	100,0	10,5	18,4	25,3	45,8
Mulleres	100,0	6,5	11,1	1,4	80,9
Navarra					
Homes	100,0	6,4	33,6	17,3	42,7
Mulleres	100,0	2,4	16,3	2,1	79,3
País Vasco					
Homes	100,0	2,1	34,6	14,7	48,5
Mulleres	100,0	0,7	9,8	1,2	88,3
A Rioxa					
Homes	100,0	8,1	32,0	16,7	42,7
Mulleres	100,0	2,8	16,3	1,3	79,6
España					
Homes	100,0	5,7	21,1	21,0	52,2
Mulleres	100,0	3,1	10,0	1,7	85,2

Datos en porcentaxe
Fonte: INE, EPA. 4º trimestre

**Taxas de desemprego.
Por sexo e comunidade autónoma. 2006**

■ Cadro 5.12

	Homes	Mulleres
España	6,06	11,36
Andalucía	8,71	17,54
Aragón	3,45	7,15
Asturias	7,07	11,91
Baleares	5,34	7,28
Canarias	8,87	15,01
Cantabria	4,51	7,99
C. A Mancha	4,29	14,24
C. León	4,73	11,35
Cataluña	5,61	8,08
C. Valenciana	6,20	11,64
Extremadura	9,21	18,75
Galicia	5,42	11,30
Madrid	4,62	8,77
Murcia	6,06	10,74
Navarra	2,29	7,69
País Vasco	4,73	9,17
A Ríoxa	5,51	9,31
Ceuta	9,26	22,04
Melilla	6,18	15,87

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre.

A desagregación por grupos de idade de taxas de desemprego de Galicia e España que presentamos no cadro 5.13 reflexa que:

■ As taxas de desemprego dos menores de 25 anos duplica (polo menos) á dos maiores desa idade, tanto en homes como en mulleres e tanto en Galicia como no total español.

■ A taxa de desemprego en Galicia do estrato máis novo de mulleres (as menores de 25 anos) alcanzou o 24,8%, case dous puntos e medio por enriba do valor (xa altísimo) que ten este grupo poboacional na media estatal.

Taxa de desemprego. Por sexo e grupos de idade. Galicia/España 2005-2006.

■ Cadro 5.13

	Total		Menores de 25 anos		De 25 e máis anos	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Homes						
España	6,64	6,06	15,87	14,12	5,48	5,09
Galicia	6,49	5,42	16,71	11,54	5,37	4,77
Mulleres						
España	11,61	11,36	22,02	22,51	10,15	9,88
Galicia	12,43	11,30	20,08	24,84	11,57	10,14

Datos en porcentaxe
Fonte: INE, EPA, 4º trimestre.

5.3. Demandas de emprego e paro rexistrado

Demandantes son os traballadores e traballadoras que se inscriben nos servizos públicos de emprego para a busca dun emprego ou mellorar o que posúen, para recibir outros servizos alleos ao emprego (orientación para o autoemprego, formación ocupacional) ou pola obrigatoriedade de inscribirse para recibir unha Prestación por Desemprego ou Subsidio.

Os/as demandantes de emprego clasifícanse en determinados colectivos de pertenza e así calcúlase por exclusión a cifra de paro rexistrado, ao poder reunir a demanda dun traballador/a dous ou máis situacións. Estableceuse a seguinte orde de preferencia contabilizándose un demandante no primeiro colectivo que aparece:

- Demandantes inscritos/as sen dispoñibilidade
- Demandantes de emprego non parados/as:
 - Demandantes con baixa dispoñibilidade para o emprego
 - Demandantes ocupados/as ou con relación laboral
 - Demandantes dun emprego específico
 - Outros/as demandantes sen emprego/non ocupados/as.
 - Demandantes de emprego parados/as

■ Cadro 5.14

Parados/as. Por idade e sexo. Galicia. 2006

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
16 a 19	1.844	2.206	4.050
20 a 24	7.566	5.889	13.455
25 a 29	13.748	8.312	22.060
30 a 34	14.155	6.947	21.102
35 a 39	13.514	5.988	19.502
40 a 44	11.707	5.546	17.253
45 a 49	11.246	5.454	16.700
50 a 54	10.253	6.020	16.273
55 a 59	9.882	7.245	17.127
60 a 64	6.506	6.638	13.144
Total	100.421	60.245	160.666

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

As demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as en 2006 foron 160.666. Deles/as o 37,50% correspondía ao colectivo de homes (España 39,76%) e o 62,50% ao de mulleres (España 60,24%). Por tramos de idade, no grupo de mulleres, son os de entre 30-34 anos (14,09%), 25-29 (13,69%) e 35-39 (13,46%) as que máis demandas acumulan; mentres que no dos homes son os de 25-29 anos (13,80%), 55-59 (12,02%) e 30-34 (11,53%).

O máis significativo é a abafadora diferenza do número de mulleres que demanda emprego sen conseguilo ao finalizar o ano 2006, fronte ao colectivo de homes.

Parados/as. Por nivel académico e sexo. Galicia. 2006

Cadro 5.15

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
Ata Ctfcado. Escolaridade	33.009	26.051	59.060
Titulación ensino obrigatorio*	31.437	17.955	49.392
BUP/ Bacharelato	14.583	6.402	20.985
Formación Profesional Superior/COU	9.563	5.752	15.315
Titulados universitarios	11.768	4.042	15.810
Outras titulacións	61	43	104
Total	100.421	60.245	160.666

* Inclúe certificado de escolaridade, primarios sen certificado e sen estudos
 Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Centrándonos no nivel de estudos as diferenzas non son tan apreciables xa que nos dous grupos, é o colectivo con “Estudios secundarios de Educación Xeral”, os que acumulan o maior número de demandas pendentes de demandantes parados/as. As mulleres 53,53% (España 60,01%) e homes 57,77% (España 65,70%). As mulleres con estudos universitarios teñen un peor comportamento en canto ás demandas de emprego pendentes chegando ao 11,72%, fronte ao 6,71% de homes.

Cadro 5.16

Demandas de emprego pendentes de demandantes parados. Segundo grupo principal de ocupación. Por provincias. Decembro 2006

	Homes				Mulleres			
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
A DIR.AAPP E EMP>10 ASA.	295	43	58	275	131	25	27	100
B XER. EMP. <10 ASA.	60	4	16	49	24	2	3	22
C XER. EMP. SEN ASALAR.	5	0	0	3	0	0	0	0
D 2º E 3º CICLO UNIV.	1.071	192	243	827	2.479	527	530	1.785
E 1º CICLO UNIVERSITARIO	463	138	124	321	1.451	441	428	1.101
F TÉCNICOS E PROF. DE APOIO	3.072	658	642	2.512	3.112	750	719	2.473
G EMPREGADOS/AS TIPO ADMIN.	1.456	334	439	1.320	5.969	1.362	1.772	5.266
H TRAB. SERV. RESTAUR.	1.277	335	370	1.107	5.970	1.874	2.294	5.495
I TRAB. SERV. PROT. E SEG.	318	205	208	236	42	50	32	70
K DEPEND. COM. E ASIMIL.	662	192	196	590	6.568	1.662	1.869	6.573
L TRAB.CUAL. AGRICULT.	1.327	433	525	1.238	492	143	222	796
M TRAB. CUAL. CONSTRU.	4.740	1.269	1.311	3.800	80	35	29	92
N TRAB. CUAL. INDUSTRIAS	2.087	441	441	1.821	31	10	41	52
P TRAB. CUAL. ART. GRAF.	513	164	185	421	2.002	306	406	2.553
Q OPERADOR INST. INDUS.	829	229	391	928	2.921	171	724	1.968
R COND. OPER. MAQ. MOVIL.	1.709	713	601	1.468	82	43	20	117
S TRAB. NON CU. SERVI.	1.275	278	349	866	7.494	1.655	2.481	6.507
T PEÓNS AGRICULTURA	3.702	1.114	1.456	3.250	1.952	352	718	2.921
U FORZAS ARMADAS	18	10	8	19	2	2	1	2
TOTAL	24.879	6.752	7.563	21.051	40.802	9.410	12.316	37.893

Fonte: SPEE - INEM

Por grupo principal de ocupación, as mulleres demandantes de emprego paradas, solicitan en maior número as seguintes ocupacións:

- Traballadoras de non cualificadas de servizos, 18.137 (18,06%) (España 20,64%).
- Dependente/a de comercio e asimilado/ass 16.672 (16,60%)
- Traballadoras de servizos de restauración 14.369 (15,57%)
- Empregadas de Administración 14.369 (14,31%)
- Técnicas e profesionais de apoio 7.054 (7,02%).

As profesións que requiren estudos universitarios son demandas nun 8,70%. Hai que ter en conta que as demandantes con estudos universitarios tamén demandan profesións de nivel inferior; ao non ter grandes expectativas de atopar traballo nas profesións para as que están formadas.

No colectivo masculino, a profesión máis demandada segue sendo “Traballadores cualificados da construción” con 11.120 demandantes parados 18,46% (España 16,88%), seguida de peóns agrícolas con 9.822 demandantes 15,80% (España 23,58%). Seguen sendo profesións reservadas aos homes.

As profesións que requiren titulación universitaria supoñen o 5,61% das demandas. Apréciase unha diferenza significativa con respecto ás mulleres, o que parece apoiar o maior acceso das mulleres aos estudos de nivel superior:

Parados/as. Por actividade económica e sexo. Galicia. 2006

■ Cadro 5.17

		Nº parados/as		
		Mulleres	Homes	Total
A	Agricultura, gandería, caza e selvicultura	1.230	1.443	2.673
B	Pesca	425	1.958	2.383
C	Industrias extractivas	258	511	769
D	Industria manufactureira	16.402	8.123	24.525
E	Produc. e distribuc. de enerxía eléctrica e gas	113	371	484
F	Construción	2.196	14.927	17.123
G	Comer., repar. vehíc. motor, motocicl. e art. persoal	14.569	5.704	20.273
H	Hostalería	12.099	3.324	15.423
I	Transporte, almacenamento e comunicacións	1.638	2.817	4.455
J	Intermediación financeira	475	270	745
K	Activid. Inmob. e de aluguer, servizos empresar.	14.861	7.943	22.804
L	Admon. pública, defensa e SS obrigatoria	5.842	3.597	9.439
M	Educación	2.653	939	3.592
N	Activid. sanitarias e veterinarias, servizos sociais	4.078	557	4.635
O	Outras activid. soc. e de serv. Prest. á comunidade	5.038	1.910	6.948
P	Fogares que empregan persoal doméstico	816	57	873
Q	Organismos extraterritoriais	15	9	24
X	Sin sección asociada	17.713	5.785	23.498
Total		100.421	60.245	160.666

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

En canto á sección da actividade económica hai que destacar como un dos datos máis significativos que as mulleres galegas paradas que demandan emprego “sen emprego anterior”, alcanza o 17,64% fronte ao 9,60% de homes. Vólvese poñer de relevo a dificultade de inserción laboral da muller. A actividade de “industria manufactureira” é a máis demandada cun 16,33%, seguida de “comercio” cun 14,51% e de “hostalaría” (12,05%). En España en primeiro lugar cun 20,45% Actividade Inmobiliaria e de Alugueros, segundo comercio cun 15,15% e terceiro “sen emprego anterior” cun 13,55% (moi significativa a diferenza con Galicia).

Ao igual que vimos coas ocupacións mais demandadas, é a “construción” a sección de actividade económica onde o colectivo de homes concentra en maior medida as súas expectativas laborais, cun 24,78% (25,13% en España), seguido das “industrias manufactureiras” co 13,48% e actividade “inmobiliarias e de alugueres” co 13,18%.

Aínda que se aprecian actividades económicas igualmente demandadas por homes e mulleres, seguen existindo outras reservadas case exclusivamente ás mulleres, como “persoal doméstico” (0,81% mulleres) (0,09% homes), “educación” (2,64% mulleres e 1,56% homes), “actividades sanitarias e de servizos sociais” (4,06 mulleres e 0,92% homes)

**Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as.
Segundo idade e duración da demanda e sexo, por provincias. Decembro 2006**

■ Cadro 5.18

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
> 25 anos					
< 1 mes	782	237	184	753	1.956
De 1 a <= 6 meses	1.707	539	498	1.710	4.454
De > 6 meses a <= 1 ano	432	151	148	391	1.122
De máis de 1 ano	231	69	68	195	563
Total	3.152	996	898	3.049	8.095
< 25 anos					
< 1 mes	3.315	778	795	2945	7.833
De 1 a <= 6 meses	7.258	1.816	2.142	6942	18.158
De > 6 meses a <= 1 ano	3.103	799	868	2581	7.351
De máis de 1 ano	8.051	2.363	2.860	5534	18.808
Total	21.727	5.756	6.665	18.002	52.150
Total	24.879	6.752	7.563	21.051	60.245
MULLERES					
> 25 anos					
< 1 mes	707	167	152	699	1.725
De 1 a <= 6 meses	1.848	600	525	2.028	5.001
De > 6 meses a <= 1 ano	525	175	206	501	1.407
De máis de 1 ano	543	132	176	426	1.277
Total	3.623	1.074	1.059	3.654	9.410
< 25 anos					
< 1 mes	3.661	843	732	3.438	8.674
De 1 a <= 6 meses	10.675	2.727	2.713	10.464	26.579
De > 6 meses a <= 1 ano	4.794	1.182	1.479	4.270	11.725
De máis de 1 ano	18.049	3.584	6.333	16.067	44.033
Total	37.179	8.336	11.257	34.239	91.011
Total	40.802	9.410	12.316	37.893	100.421

Fonte: SPEE-INEM.

As mulleres maiores de 25 anos representa o 90,63% (En España 1.094.298 sobre 1.218.599) das demandas pendentes de demandantes parados/ás fronte ao 86,56% dos homes (85,37% en España). Aínda que nos dous casos, para o colectivo de maiores de 25 anos é máis difícil inserirse no mercado laboral, é sensiblemente máis difícil se se é muller. O 98,38% das mulleres maiores de 25 anos permanecen máis dun ano como demandantes de emprego (36,6% homes) o 29,20% (34,82 homes), entre un e seis meses.

Demandas de emprego pendentes
Segundo clasificación da demanda. Por sexo e por provincias. Decembro 2006

■ Cadro 5.19

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Non parados					
Con dispoñibilidade limitada	1.438	603	666	1.632	4.339
Con relac. Laboral	712	206	132	757	1.807
Ocupados	5.169	1.142	1.142	3.057	10.510
Demandan empregos específicos	46	3	10	28	87
Outros non ocupados	690	188	213	432	1.523
Total	8.055	2.142	2.163	5.906	18.266
Parados					
Total	24.879	6.752	7.563	21.051	60.245
Total	32.934	8.894	9.726	26.957	78.511
MULLERES					
Non paradas					
Con dispoñibilidade limitada	987	533	584	1.098	3.202
Con relac. Laboral	874	127	119	1.188	2.308
Ocupadas	5.550	1.998	2.231	4.998	14.777
Demandan empregos específicos	67	12	16	40	135
Outras non ocupadas	1.878	453	606	1.395	4.332
Total	9.356	3.123	3.556	8.719	24.754
Paradas					
Total	40.802	9.410	12.316	37.893	100.421
Total	50.158	12.533	15.872	46.612	125.175
Total	83.092	21.427	25.598	73.569	203.686

Fonte: SPEE-INEM.

Se observamos as demandas de emprego pendentes segundo clasificación da demanda, as mulleres paradas representa o 80,30% (76,73% homes), o resto son demandantes non paradas.

Dentro do colectivo de demandantes non paradas as demandantes de emprego non ocupadas representan o 17,50% (homes 8,34%). As demandas de emprego sen emprego/non ocupadas son aquelas que reclaman un traballo por período inferior a 3 meses, de xornada inferior a 20 horas semanais e estudantes menores de 25 anos ou que demandan o emprego se teñen máis de 25 anos. Habería que analizar se a demanda deste tipo de traballos (inferior a 3 meses, a tempo %) é debido a unha elección propia ou como consecuencia da dificultade de conciliar a vida laboral e familiar.

**Baixas de demandas de emprego.
Segundo causa da baixa. Por sexo e por provincias. Decembro 2006**

■ Cadro 5.20

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	195	117	79	151	542
Sen oferta previa	2.443	618	591	2.479	6.131
Total	2.638	735	670	2.630	6.673
Non renovación	1.775	475	536	1.758	4.544
Outras causas	154	75	40	142	411
Total	4.567	1.285	1.246	4.530	11.628
MULLERES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	261	133	85	197	676
Sen oferta previa	3.539	914	851	3.191	8.495
Total	3.800	1.047	936	3.388	9.171
Non renovación	2.721	685	818	2.561	6.785
Outras causas	255	130	54	320	759
Total	6.776	1.862	1.808	6.269	16.715

Fonte: SPEE-INEM.

Para finalizar faremos unha referencia ás baixas na demanda de emprego. As baixas por colocación representan o 54,87% (España 56,67%) no grupo de mulleres, fronte ao 57,39% no dos homes, botando novamente un peor comportamento coas mulleres.

Os seguintes cadros do Instituto Galego das Cualificacións dannos unha visión resumida do perfil tipo das parados/as en Galicia no ano 2006.

Perfil dos parado/as en xeral. Ano 2006. Galicia

■ Cadro 5.21

Descrición	Perfil tipo
Sexo	Muller
Grupo de idade	25 a 29
Nivel académico	Ata Certificado Escolaridade
Sección da clasific. CNAE	Industria manufactureira
Subsector	Outros servizos
Tempo busca emprego	Menos de 6 meses
Ocupación máis contrat. no ámbito feminino a 4 díx.	Depend. e exhibid. tendas, almac., quioscos e merc.
Ocupación máis contrat. no ámbito masculino a 4 díx.	Peóns da construción
Ocupación máis contrat. no ámbito feminino a 8 díx.	Dependente/a comercio en xeral
Ocupación máis contrat. no ámbito masculino a 8 díx.	Peón da construción de edificios

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

■ Cadro 5.22

**Perfil tipo dos parados/as de longa duración
menores de 25 anos. Galicia. 2006**

Descrición	Perfil tipo
Sexo	Muller
Grupo de idade	20 a 24
Nivel académico	Titulación Ensino Obrigatorio
Sección da clasificación CNAE	Sen sección asociada

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

■ Cadro 5.23

**Perfil tipo dos parados/as de longa duración
maiores de 25 anos. Galicia. 2006**

Descrición	Perfil tipo
Sexo	Muller
Grupo de idade	55 a 59
Nivel académico	Ata certificado de Escolaridade*
Sección da clasificación CNAE	Industria manufactureira

* Inclúe certificado de escolaridade, primarios sen certificado e sen estudos

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

5.4. Ofertas de emprego

Os Servizos Públicos de Emprego ofrecen a posibilidade de contratar traballadoras a través dos seus servizos, para iso os empresarios poden dirixirse a calquera oficina de emprego, preferentemente á que corresponde ao domicilio da Empresa ou centro de traballo principal. Na Oficina de Emprego informaranse e facilitaranlle o documento de solicitude de traballadores, que deberán encher indicando:

■ Características do posto

■ Condicións das candidatas (Neste apartado é onde se pode establecer o requirimento dun sexo como requisito)

■ Tipo de contrato

■ Forma, lugar e data de selección das traballadoras.

Unha vez presentada a oferta, a Oficina de Emprego, mediante consulta ao seu banco de datos, envía ao empresario unha preselección de candidatas aptas, a priori, para que sexan entrevistadas por el mesmo.

Non obstante, a Oficina de Emprego, tamén pode efectuar a selección das candidatas mediante probas profesionais e/ou psicolóxicas

Os empresarios están obrigados a solicitar á Oficina de Emprego as traballadoras que necesite contratar, unicamente cando se queira acoller medidas de fomento de emprego.

As traballadoras contratadas ao amparo dalgunha destas medidas, deberán levar inscritos na Oficina de Emprego o tempo que determine cada modalidade de contrato.

Aínda que como establece o artigo 4º-2c) do E.T. "En relación co traballo, os traballadores teñen dereito:

■ A non ser discriminados para o emprego ou unha vez empregados, por razóns de sexo"

Existe nas ofertas tramitadas nos Servizos Públicos de Emprego, a Posibilidade de realízalos con ou sen requirimento de sexo, necesario nalgúns casos segundo a medida de fomento de emprego elixida.

**Ofertas con requirimento de sexo
e sen este requirimento.
Valores porcentuais. Galicia. 2006**

■ Cadro 5.24

Sexo	Nº de ofertas
Home	24,08
Muller	14,87
Sen requirimento	61,05

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

A maioría das ofertas, non presentan requirimento de sexo (61,05%) pero o 38,95% restante distribúense do seguinte xeito: homes 24,08% e mulleres 14,8%

**Ofertas con requirimento de sexo e sen requirimento por
seccións (Clasificación CNAE). Galicia. 2006**

■ Cadro 5.25

	Muller	Home	Sen requirimento	Total
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura	70	289	488	847
B Pesca	11	49	96	156
C Industrias extractivas	5	57	104	166
D Industria manufacturera	533	1.925	2.792	5.250
E Produc. e distribuc. enerxía eléctrica e gas	1	16	88	105
F Construción	141	5.101	4.836	10.078
G Comer., repar. vehíc. a motor, motocicl. e art. persoal	1.386	2.404	4.438	8.228
H Hostalería	2.440	702	4.470	7.612
I Transporte, almacenamento e comunicacións	89	592	882	1.563
J Intermediación financeira	37	11	297	345
K Actividades inmobiliarias e de aluguer, servizos empresar.	743	957	3.664	5.364
L Admon. pública, Defensa e seguridade social obrigatoria	95	76	3.429	3.600
M Educación	123	44	1.806	1.973
N Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	303	31	1.097	1.431
O Outras activid. sociais e de serv. Prestados á comunidade	1.238	215	2.890	4.343
P Fogares que empregan persoal doméstico	312	13	153	478
Q Organismos extraterritoriais	-	-	1	1
X Sin sección asociada	185	12	143	340
Total	7.712	12.494	31.674	51.880

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Neste cadro apréciase como a sección de actividade con máis requirimento feminino é a hostalaría (2.440 ofertas) (31,64%), seguida do comercio (1.386 ofertas) (17,97%) e doutras actividades sociais e de Servizos prestadas á comunidade (1.238 ofertas) (16,05%).

En canto aos requirimentos masculinos, é a construción a que se sitúa no primeiro lugar (40,10%), seguido do comercio, reparación de vehículos a motor e artigos persoais (19,24%) e industrias manufactureras co 15,41%.

As ofertas presentadas sen requirimento de sexo danse maioritariamente en construción, hostalaría e Comercio, reparación de vehículos e artigos persoais

■ Cadro 5.26

Ocupacións máis ofertadas con requirimento de sexo e ocupacións máis ofertadas sen este requirimento Galicia. 2006

Descrición	Mulleres	Homes	Sen requirimento de sexo
Camareiros/as, bármans e asimilados/as	1.568	1.517	2.619
Dependentes/as e exhib. en tendas, almac., quiosc. e merc.	1.057	779	1.595
Perruqueiros/as, espec. en trat. beleza e trab. asimilados/as	876	737	1.580
Pers. limpeza ofic., hoteis (camareiros/as de piso) e outros estab. simil.	695	652	1.416
Empregados/as do fogar	578	484	1.195
Cociñeiros/as e outros/as preparadores/as de comidas	569	457	1.007
Taquígrafos/as e mecanógrafos/as	342	423	894
Asistentes/as domiciliarios	158	415	800
Secretarios/as administ. e asimilados/as	135	366	692
Operadores/as de máquinas de coser e bordar	116	348	673
Total	6.094	6.178	12.471

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Por ocupacións máis ofertadas con requirimento de sexo feminino, destaca en primeiro lugar Camareiras (20,33%), Dependentas (13,70%) e Perruqueira (11,36%). Cando o requirimento de sexo é masculino, en primeiro lugar atopamos a ocupación de Albanel, seguida de Peóns da construción e Condutores de Camión.

Parece reproducirse tamén nas ofertas presentadas nos Servizos Públicos de Emprego o mesmo esquema de actividades económicas e ocupacións que xa vimos nas demandas de emprego e que veremos nas contratacións, volvendo poñer de manifesto que hai unha serie de actividades e profesións destinadas ás mulleres e outras reservadas aos homes.

5.5. Contratos de traballo

Neste capítulo utilizaremos os cadros elaborados polo Instituto Galego das Cualificacións, que se ben teñen unha pequena variación nos totais, cos facilitados polo SPEE-INEM, consideramos que esta diferenza non é significativa e os cadros serven para ilustrar de forma resumida a situación da contratación feminina.

No capítulo 7, dedicado á contratación móstranse os datos facilitados polo SPEE-INEM por tipos de contratos e sexo, que servirán como información complementaria para este capítulo.

No ano 2006 a contratación feminina supuxo o 46,50% do total da contratación, tanto de contratos iniciais, como conversión en indefinidos e Adscricións en Colaboración social. Se o distribuímos os contratos iniciais supuxeron o 46,74%, as conversións o 43,10% e as Adscrición o 29,98% do total de ambos os dous sexos, sempre por debaixo da contratación masculina.

■ Cadro 5.27

Contratado/as. Por idade e sexo. Galicia. 2006

	Nº contratado/as		
	Mulleres	Homes	Total
16 a 19	16.771	31.777	48.548
20 a 24	82.447	93.111	175.558
25 a 29	100.757	104.422	205.179
30 a 34	65.674	70.915	136.589
35 a 39	46.449	49.458	95.907
40 a 44	37.615	38.898	76.513
45 a 49	26.439	30.410	56.849
50 a 54	13.928	20.665	34.593
55 a 59	6.111	11.657	17.768
60 a 64	2.356	6.692	9.048
65 ou máis anos	287	755	1.042
Total	398.834	458.760	857.594

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Se facemos unha análise por idades, observamos como o tramo de idade con maior contratación foi o de 25-29 anos (100.757 contratos), seguido do de 20-24 anos (82.447 contratos).

Ao comparar os datos por idades do grupo de mulleres, co dos homes, chama a atención, que se ben en todos os grupos de idade a contratación masculina supera a feminina, hai grupos onde a diferenza case se duplica. O grupo de mulleres de 16-19 anos só rexistrou 16.711 contratos, fronte aos 31.777 de homes. O de 50-54 anos rexistrou 13.928 contratos de mulleres e 20.665 de homes, o de 55-59 anos rexistrou 6.111 contratos femininos fronte a 11.657 masculinos. Nos grupos de idade intermedios é onde menos diferenzas se presentan, estas son máis acusadas nos tramos de menor idade e nos de maior idade.

Outra característica dos contratos concertados con mulleres é que o son maioritariamente no sector servizos.

Segundo o seguinte cadro do Instituto Galego das Cualificacións o 87,70% das mulleres traballadoras galegas exercen a súa profesión no sector servizos. O segundo sector de importancia é a industria onde traballa o 9,66%. Na Agricultura e Construción a representación feminina é moi escasa.

Contratos nos sete grandes subsectores de actividades económicas (clasificación CNAE) por sexo. Galicia. 2006

■ Cadro 5.28

	Mulleres	Homes
Sector primario	4.243	17.484
Agricultura e pesca	4.243	17.484
Sector secundario	38.517	55.064
Industria	38.291	54.520
Electricidade	226	544
Sector construción	6.311	100.289
Construción	6.311	100.289
Sector servizos	349.763	285.923
Comercio e hostalería	111.050	66.525
Transporte e comunicacións	18.399	54.401
Outros servizos	220.314	164.997
Total	398.834	458.760

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

O sector servizos é o único onde a contratación feminina supera a masculina representando un 55,01% do total dos contratos realizados neste sector. Dentro deste sector é o Comercio e a Hostalaría a que concentra maior número de mulleres traballadoras con 111.050 traballadoras contratadas en 2006 fronte ao total do sector servizos de 349.763.

Contratos sectoriais por seccións (clasificación CNAE) e sexo. Galicia. 2006

■ Cadro 5.29

	Mulleres	Homes	Total
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura	3.411	6.287	9.698
B Pesca	832	11.197	12.029
C Industrias extractivas	656	2.744	3.400
D Industria manufacturera	37.635	51.776	89.411
E Produc. e distribuc. de enerxía eléctrica e gas	226	544	770
F Construción	6.311	100.289	106.600
G Comer., repar. vehíc. a motor, motocicl. e art. persoal	58.971	39.820	98.791
H Hostalería	52.079	26.705	78.784
I Transporte, almacenamento e comunicacións	18.399	54.401	72.800
J Intermediación financeira	3.188	2.321	5.509
K Activid. Inmob. e de aluguer, servizos empresar.	110.276	103.513	213.789
L Admon. pública, defensa e SS obrigatoria	14.335	9.390	23.725
M Educación	13.855	7.290	21.145
N Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	46.445	6.354	52.799
O Outras activid. sociais e de serv. Prestad. á comunidade	31.923	36.011	67.934
P Fogares que empregan persoal doméstico	287	117	404
Q Organismos extraterritoriais	5	-	-
Total	398.834	458.759	857.588

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

A distribución do emprego feminino está moi ligada ás ocupacións que desempeñan, por iso é importante analizar como se distribúen os empregos segundo a ocupación.

Contratos asociados aos grandes grupos de ocupación por sexo. Galicia. 2006

■ Cadro 5.30

		Nº Contratos
1	Dirección das empresas e das administracións públicas	2.371
	Muller	841
	Home	1.530
2	Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	68.296
	Muller	36.074
	Home	32.222
3	Técnicos e profesionais de apoio	66.031
	Muller	30.550
	Home	35.481
4	Empregados/as de tipo administrativo	80.564
	Muller	59.123
	Home	21.441
5	Traballadores/as dos servizos de restauración, persoais, protección e vendedores/as dos comercios	188.896
	Muller	140.714
	Home	48.182
6	Traballadores/as cualificados/as na agricultura e na pesca	13.259
	Muller	2.966
	Home	10.293
7	Artesáns e traballadores/as cualificados/as das industrias manufactureiras, da construción e da minería, agás os operadores/as de instalacións e maquinaria	130.120
	Muller	24.048
	Home	106.072
8	Operadores/as de instalacións, maquinaria e montadores/as	78.674
	Muller	19.376
	Home	59.298
9	Traballadores/as non cualificados/as	229.383
	Muller	85.142
	Home	144.241
Total contratos		857.594
Total mulleres		398.834
Total homes		458.760

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Se ben é certo que hai pouca representación de mulleres en postos de dirección de Empresas e AA. PP., só o 35,74% fronte ao 64,53% de homes, son maioría en Técnicas e Profesionais científicas e intelectuais (52,82% de mulleres). O maior número de mulleres con formación superior ou universitaria está a ter reflexo no mercado de traballo, e a medio ou longo prazo ten que repercutir en que pasen a ocupar postos de dirección e polo tanto, tamén repercutan nos niveis salariais.

Outro grupo de ocupación con grande representación feminina é o das Empregadas de tipo Administrativo, co 73,39%.

A forte presenza da muller no sector servizos, e especialmente no comercio e na hostalaría, tamén ten o seu reflexo nos grandes grupos de ocupación, así as mulleres son maioría co 74,49% no grupo de Traballadoras dos servizos de Restauración, persoais, protección e vendedoras de comercio.

Entre os/as traballadore/as cualificado/as das industrias manufactureiras, a construción, e a minaría a presenza da muller é moi escasa, só o 18,48% e no grupo de Traballadoras non cualificadas, a representación masculina (62,88%) tamén é moi superior á feminina (37,12%).

Podemos concluír que, no referente aos grupos de ocupación existen dúas tendencias:

■ Un grupo maioritario que desempeña as súas funcións como Empregada Administrativa, ou como traballadora de servizos de restauración, persoais e do comercio.

■ Un grupo minoritario, que grazas á obtención dun título universitario, ocupan postos como Técnicas e Profesionais Científicas e intelectuais.

Como expuxemos ó inicio deste apartado, a contratación masculina en 2006 foi superior á feminina e o foi especialmente nos contratos indefinidos ordinarios, onde a contratación feminina supuxo o 28,79%. Non obstante nos Contratos indefinidos de Fomento do Emprego a contratación a mulleres en 2006 foi superior á do home, alcanzando o 62,21% da contratación.

■ Cadro 5.31

Contratos indefinidos acollidos a medidas de fomento da contratación. Segundo sexo, idade e provincias. 2006

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>=45	< 25	25-29	30-39	40-44	>=45	
A Coruña	2577	3.900	4.621	1.182	2.740	2.604	3.966	4.241	1.085	1.859	28.775
Lugo	883	955	1.104	360	860	760	1.037	1.118	322	539	7.938
Ourense	718	733	919	297	780	690	814	940	294	480	6.665
Pontevedra	2.420	3.203	3.699	1.039	2.521	2.375	3.348	3.359	852	1.369	24.185
Total	6.598	8.791	10.343	2.878	6.901	6.429	9.165	9.658	2.553	4.247	67.563

Fonte: SPEE - INEM. Contratos rexistrados

■ Cadro 5.32

Contratos indefinidos acollidos a medidas de fomento da contratación segundo colectivo de bonificación por provincias. Ano 2006.

	Total	Mulleres desemp. 16 / 45 anos	Mulleres subrepresent.	Desempreg. Inscrit. 6 ou máis meses	Desempreg. maiores 45 / 55 anos	Desempreg. maiores 55 / 65 anos	Desemp. Perc. Prest. Resta 1 ano ou máis	Desemp. Perc. Renta Activa Inserción
A Coruña	28.775	1.273	2	148	910	345	27	1
Lugo	7.938	359	2	42	334	97	14	
Ourense	6.665	389		66	234	75	1	
Pontevedra	24.185	1.383	1	132	929	378	20	1
Galicia	67.563	3.404	5	388	2.407	895	62	2

Fonte: SPEE - INEM. Contratos rexistrados

A contratación segundo modalidade e sexo pódese consultar nos cadros do Capítulo 7.

Hai determinadas modalidades de contratación con maior peso feminino e outras onde o peso dos homes é moito maior. Entre os claramente femininos destacar os de interinidade (72,11%), os xa mencionados de Fomento do Emprego (62,21%) e os que se realizan a tempo parcial (65%). Este ano, por primeira vez, o contrato en prácticas realizado a mulleres (50,22%) supera lixeiramente, os concertados con homes.

Tipos de contratos. Por sexo e idade. 2006

■ Cadro 5.33

	Muller	Home
Indefinido	28.955	49.957
Indefinido tempo parcial	12.007	4.676
Temporal	219.635	313.011
Temporal tempo parcial	115.639	64.729
Prácticas / Formación	8.183	11.998
Outros	14.415	14.389
TOTAL	398.834	458.760

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

O cadro do Instituto Galego das Cualificacións da tipoloxía contractual por sexo e idade no 2006, aínda que non distingue todas as modalidades contractuais, serve de resumo para comparar a situación dos dous grupos no ámbito contractual.

O que máis destaca é o maior peso da xornada parcial no grupo de mulleres, tanto en contratos indefinidos (3,01%) como temporais (28,99%).

Os contratos temporais, tanto a xornada completa como parcial, alcanzan no colectivo feminino o 84,06% da contratación a mulleres, mentres que no colectivo masculino chega ao 82,34%.

Os contratos indefinidos, tanto a xornada completa como parcial, supuxeron o 10,27% nas mulleres e o 11,91% nos homes.

Mantense a tendencia dos últimos anos onde a contratación feminina está caracterizada por unha maior temporalidade e un maior uso de contrato a tempo parcial.

5.6 Formación

Outro factor importante a ter en conta na inserción da muller no mundo do traballo é, sen dúbida, a formación académica á que accede o alumnado feminino como fase previa ao seu acceso ao mercado laboral.

Neste apartado imos tratar tanto a formación regulada, como a formación ocupacional. Dentro da formación regulada centrarémonos nos ciclos formativos de FP Grao Superior; Bacharelato e Titulacións Universitarias, por consideralos máis significativos, e para iso imos utilizar os datos facilitados polo INE. Para a análise da formación ocupacional utilizaremos os datos facilitados polo Instituto Galego das Cualificacións.

No alumnado matriculado nos ciclos formativos de **FP Grao Superior**, observamos para o curso 2004-2005 (últimos datos facilitados polo INE), o 51,89% dos alumnos/as eran mulleres (50,07% en España), porcentaxe lixeiramente superior ao de homes. Esta porcentaxe sobe se facemos referencia ao alumnado que finalizou estes ciclos formativos para o curso 2003-2004 (últimos datos proporcionados polo INE): o 54,92% dos que finalizaron os seus estudos foron mulleres, fronte ao 45,08% de homes.

Alumnado matriculado en ciclo formativo de F.P. grao superior, por sexo. Curso 2004 / 2005. Galicia - España

■ Cadro 5.34

	Total	Homes	Mulleres
Galicia	17.568	8.492	9.076
España	219.904	109.798	110.106

Unidades: nº de alumnos
Fonte: INE

Alumnado que rematou ciclos formativos de FP de grao medio e superior. Curso 2003 - 2004. Galicia / España.

■ Cadro 5.35

	Todos os centros					
	Ciclos formativos de F.P. de grao medio			Ciclos formativos de F.P. de grao superior		
	Ambos sexos	Homes	Mulleres	Ambos sexos	Homes	Mulleres
España	74.777	35.794	38.983	83.644	38.909	44.765
Galicia	5.354	2.747	2.607	6.748	3.042	3.706

Unidades: nº de alumnos
Fonte: INE

O alumnado matriculado en **Bacharelato**, segundo o INE, no curso 2004-2005, mostra que as mulleres matriculadas representa en Galicia o 56,05% (55,33% en España), superior en 12,1% á media masculina do 43,55% (44,67% en España).

Tanto nos ciclos formativos de FP Grao Superior, como en Bacharelato, aprécianse uns resultados lixeiramente superiores das mulleres galegas sobre o conxunto do total das CC.AA.

O alumnado que rematou o Bacharelato no curso 2003-2004 segundo o INE, mostraron que o 62,44% deles eran mulleres (60,31% en España), fronte ao 37,50% de homes (39,69 en España), confirmándose novamente a maior formación do colectivo feminino para enfrontarse ao mundo do traballo.

**Alumnado matriculado en bacharelato, por sexos.
Curso 2004 - 2005. Galicia / España.**

■ Cadro 5.36

	Ambos sexos	Varons	Mulleres
España	576.960	257.740	319.220
Galicia	36.390	15.826	20.564

Unidades: nº de alumnos
Fonte: INE

**Alumnado que rematou bacharelato en Centros Públicos, por sexo.
Curso 2003 - 2004. Galicia / España.**

■ Cadro 5.37

	CENTROS PÚBLICOS									
	Ambos sexos ⁽¹⁾					Mulleres ⁽¹⁾				
	Total	Artes	Ciencias da Natureza e da Saúde	Humanidades e Ciencias Sociais	Tecnoloxía	Total	Artes	Ciencias da Natureza e da Saúde	Humanidades e Ciencias Sociais	Tecnoloxía
España	140.805	6.015	57.830	64.065	12.895	84.925	4.186	32.544	45.074	3.121
Galicia	11.024	290	5.172	4.563	999	6.889	210	3.106	3.262	311

Notas: (1) Inclúe os resultados dos rexímenes ordinario e de adultos/nocturno
Unidades: nº de alumnos
Fonte: INE

No ensino Universitario en Galicia, segundo o INE, para o curso 2005-2006, o alumnado feminino era superior ao masculino, chegando ao 57,13%.

■ Cadro 5.38

**Alumnado matriculado en Ensino Universitario,
por tipo de estudo e sexo. Curso 2005 - 2006. Galicia.**

	Total	Mulleres
Total	75.842	43.327
Estudos de licenciatura	36.299	23.221
Estudos de Arquitectura e Enxeñaría	10.026	3.513

Unidades: nº de alumnos
Fonte: INE

A porcentaxe media do 57,13% varía moito segundo a especialidade elixida:

a) **Estudos de Licenciatura;** 63,97% de mulleres matriculadas:

■ As especialidades máis demandadas polas mulleres son:

- Psicoloxía: 82,12%
- Filoloxía: 73,29%
- Medicina: 73,28%
- Ciencias Biolóxicas: 66,79%
- Dereito: 65,67%
- Administración e Dirección de Empresa: 55,12%

■ Especialidades onde o alumnado feminino é maioritario, ademais das anteriores:

- Pedagogía: 85,71%
- Ciencias e Técnicas dos alimentos: 78,62%
- Periodismo: 75,09%
- Belas Artes: 71,69%

b) **Estudos de arquitectura e enxeñaría:** As mulleres só o solicitan no 35,04% dos casos.

c) **Estudos de Arquitectura e Enxeñaría Técnica:** A matrícula feminina representa o 31,49%

d) **Diplomaturas;** as solicitudes de matrícula das alumnas supón o 72,45%.

■ As especialidades máis demandadas son:

- Mestre/a: cunha representación feminina do 74,71%
- Enfermaría: 86,26%
- Ciencias empresariais: 58,94%

■ As especialidades con máis alta representación feminina son:

- Logopedia: onde o alumnado feminino é case o único, co 92,61%
- Terapia ocupacional: 93,26%
- Traballo social: 86,21%
- Fisioterapia: 77,24%

Como se pode observar, seguen existindo titulacións e especialidades reservadas case exclusivamente ás mulleres, aínda que parece que pouco a pouco vanse producindo movementos cara outras áreas.

■ Cadro 5.39

**Alumnado que rematou os estudos universitarios,
por tipo de estudo e sexo. Curso 2005 - 2006. Galicia.**

	Total	Mulleres
TOTAL	9.209	5.931
ESTUDIOS DE LICENCIATURA	3.836	2.607
ESTUDIOS DE ARQUIT. E ENXEÑ.	915	315

Unidades: nº de alumnos
Fonte: INE

É moi significativo constatar que do alumnado que finaliza os seus estudos universitarios, o 64,40% son mulleres:

- a) Estudos de licenciatura: Foron rematados polo 67,96% de mulleres fronte ao 32,04 de homes.
- b) Estudos de arquitectura e enxeñaría: Finalizáronos o 34,42% de mulleres e o 65,57% de homes.
- c) Estudos de arquitectura e enxeñaría técnica: o 38,27% de mulleres remataron os seus estudos.
- d) Estudos de diplomatura: Do total de alumnos, o 78,87% dos diplomados/ás foron mulleres.

É de destacar que, se ben o 57,13% dos matriculados/as eran mulleres, do total de alumnos/as que finalizaron os seus estudos, o colectivo feminino supuxo o 64,40%, fronte ao 35,59% de homes.

A **Formación Ocupacional** no ano 2006, segundo os datos do Instituto Galego das Cualificacións nos mostra, nunha primeira aproximación, como o número de mulleres (55,96%) que accederon aos cursos foi lixeiramente superior ao de homes (44,04%).

■ Cadro 5.40

Alumnos/as por sexo e idade de formación ocupacional. Galicia. 2006

	Nº Alumnos/as		
	Mulleres	Homes	Total
16 a 19	861	1.420	2.281
20 a 24	2.753	2.831	5.584
25 a 29	3.728	2.931	6.659
30 a 34	2.516	1.623	4.139
35 a 39	1.812	1.085	2.897
40 a 44	1.476	729	2.205
45 a 49	946	503	1.449
50 a 54	459	325	784
55 a 59	243	189	432
60 a 64	64	53	117
De 65 a máis anos	-	4	-
Total	14.858	11.693	26.547

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Por idades, o grupo de mulleres entre 25 e 29 anos é o máis numeroso (3.728 alumnas). Cabe destacar que se ben o grupo de idade de 16-19 anos non é moi numeroso no colectivo feminino, no masculino alcanza os 1.420 alumnos/as; tal vez por que a esa idade as mulleres aínda permanecen na formación regulada. No tramo de idade de 40-44 anos, o grupo de mulleres duplica en número o masculino. A explicación podería deberse a que o grupo está formado por mulleres que intentan acceder por primeira vez ao mercado de traballo ou reincorporarse despois de longos períodos dedicados ao coidado da familia.

Se a análise a facemos por familias profesionais observamos que son escasas as especialidades onde o número de alumnos e alumnas é similar; só o atopamos en familias profesionais como a Agraria, Artesanía e Industrias gráficas.

A familia profesional de Administración de oficinas é a que máis alumnas formou en 2006, representando un 15,88%, seguida de Sanidade co 10,16% e de Servizos á Comunidade co 8,7%.

Ao igual que na formación regulada, que nas demandas de emprego solicitadas e que nas contratacións rexistradas, reproducése o mesmo esquema en canto ás especialidades que parecen reservadas en exclusiva para a muller e outras ás que parece non querer ou non poder acceder.

5.7 Inserción laboral

A inserción laboral ímola tratar dende dúas perspectivas: alumnos/as dos cursos de Formación Ocupacional, datos facilitados polo Instituto Galego das Cualificacións correspondentes a 2005 (últimos dispoñibles) e alumnos/as - traballadores/as formados/as en proxectos das Escolas Obradoiro, Casas de Oficio e Obradoiros de Emprego utilizando para iso o informe de "Inserción Laboral 2004" (último dispoñible) do SPEE-INEM.

**Alumno/as por familia profesinal e sexo. En Formación Ocupacional
Galicia. 2006**

■ Cadro 5.41

		Nº ALUMNO/AS		
		Muller	Home	Total
AA	Agraria	266	281	547
AO	Administración e oficinas	2.360	497	2.857
AR	Artesanía	134	106	240
AU	Automoción	571	1.881	2.452
CC	Comercio	908	207	1.115
DO	Docencia e investigación	418	141	559
EM	Servizos ás empresas	4.134	2.271	6.405
EO	Edificación e obras públicas	382	1.337	1.719
FC	Formación complementaria	30	-	-
FE	Fabric. equipos electromecánicos	22	288	310
IA	Industrias alimentarias	196	89	285
IG	Industrias gráficas	17	17	34
IM	Información e manifestacións artísticas	93	145	238
IP	Industria pesada e construcións metálicas	46	879	925
IQ	Industrias químicas	27	4	31
IT	Industrias téxtiles	300	19	319
MD	Industrias da madeira e a cortiza	119	370	489
MN	Minería e primeiras transformacións	-	-	-
MO	Montaxe e instalación	32	572	604
MR	Mantemento e reparación	24	355	379
MT	Industrias manufactureras diversas	-	9	-
PA	Pesca e acuicultura	15	0	15
PT	Produc., transf. e distribuc. de enerxía e auga	28	245	273
SA	Sanidade	1.510	135	1.645
SF	Seguros e finanzas	753	241	994
SP	Servizos á comunidade e persoais	1.300	288	1.588
TC	Transporte e comunicacións	356	1.044	1.400
TH	Turismo e hostalaría	809	261	1.070
		7	8	15
Total		14.857	11.690	79

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Familias profesinais con maior presenza de mulleres. En Formación Ocupacional Galicia. 2006

■ Cadro 5.42

	Muller
AO Administración e oficinas	2.360
CC Comercio	908
FC Formación complementaria	30
IQ Industrias químicas	27
IT Industrias téxtiles	300
PA Pesca e acuicultura	15
SA Sanidade	1.510
SP Servizos á comunidade e persoais	1.300

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

A) Alumnos/as de formación ocupacional

Un dos principais obxectivos da política formativa é a mellora da cualificación profesional e, a través dela, a mellora das oportunidades de colocación dos traballadores e traballadoras desempregados/as.

É fundamental o estudo da relación formación-emprego co fin de coñecer o grao de adaptación efectiva que se consegue entre a formación ocupacional impartida e os requirimentos dos/as traballadores/as.

Un estudo sobre a calidade da inserción da formación ocupacional impartida pretende obter unha visión xeral de como se produce a inserción, en que tipo de traballos, se lles serviu a realización do curso na busca emprego e cal é o grao de satisfacción obtido polo alumno/a.

O seguimento da inserción laboral ten como obxectivo comprobar o grao de incidencia que a Formación Ocupacional exerce sobre a colocación, en relación cos alumnos/as formados e que finalizaron o mesmo con avaliación positiva.

Exclúese deste estudo os/as alumnos/as formados que por colocación ou por outras causas non finalizaron o curso

O estudo da incidencia da formación no mercado de traballo, leva a cabo durante o período que transcorre dende a finalización do curso e durante os doce meses seguintes, mediante cruzamento informático da base de datos de formación coa base de datos das demandas de emprego, ou compróbanse que alumnos/as se deron de baixa por colocación, considerándose baixas por colocación as seguintes:

- Baixa por colocación comunicada con ou sen oferta previa
- Baixa por colocación presentada por contrato con ou sen oferta previa
- Baixa por colocación por alta na Seguridade Social
- Baixa por colocación continuada de fixo discontinuo
- Baixa por colocación en R.E.T.A.
- Baixa por colocación (oferta nomeada)

Estas baixas na demanda por colocación prodúcense por un cruzamento entre a base de datos de demandantes de emprego e o rexistro de contratos e as Altas na Tesouraría Xeral da Seguridade Social.

As variables que se teñen en conta para esta análise da inserción laboral son: xénero, familias profesionais e grupos ocupacionais máis significativos.

Alumno/as insertado/as por conta allea segundo familia profesional e sexo. Galicia. 2005

■ Cadro 5.43

		Nº ALUMNO/AS		
		Muller	Home	Total
AA	Agraria	125	143	268
AO	Administración e oficinas	1.252	259	1.511
AR	Artesanía	74	30	104
AU	Automoción	-	174	174
CC	Comercio	665	221	886
DO	Docencia e investigación	116	37	153
EM	Servizos ás empresas	2.375	2.251	4.626
EO	Edificación e obras públicas	184	760	944
FC	Formación complementaria	12	-	12
FE	Fabric. equipos electromecánicos	14	253	267
IA	Industrias alimentarias	107	27	134
IG	Industrias gráficas	24	21	45
IM	Información e manifestacións artísticas	48	55	103
IP	Industria pesada e construcións metálicas	21	450	471
IQ	Industrias químicas	21	-	21
IT	Industrias téxtiles	138	12	150
MD	Industrias da madeira e a cortiza	120	217	337
MO	Montaxe e instalación	20	354	374
MR	Mantemento e reparación	16	260	276
PT	Produc., transf. e distribuc. de enerxía e auga	9	92	101
SA	Sanidade	842	83	925
SF	Seguros e finanzas	410	102	512
SP	Servizos á comunidade e persoais	635	166	801
TC	Transporte e comunicacións	116	633	749
TH	Turismo e hostalaría	455	191	646
		-	5	5
Total		7.799	6.796	87

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Os datos da inserción laboral dos alumnos/as inseridos por conta allea segundo familia profesional e sexo mostran para 2005 unha inserción lixeiramente superior nas mulleres, con 7.512 alumnas inseridas (53,35%), fronte a 6.568 (46,65%) alumnos.

Por familias profesionais é a de Servizos a empresas a que concentra maior volume de inserción (31,62%), seguida de Administración e oficinas (16,67%), Sanidade (11,21%), Comercio (8,85%) e Servizos á comunidade e persoais (8,45%).

Só existe unha familia profesional con alta porcentaxe de inserción onde tanto o colectivo masculino como o feminino coinciden: Servizos ás empresas: o grupo de homes conseguen o 34,27% de alumnos inseridos. O resto das familias profesionais con altas porcentaxes de inserción masculina, teñen unha moi escasa inserción feminina. Exemplos diso son Edificación e obras públicas, Transportes e comunicacións ou Industria pesada e Construcións metálicas.

Por grupos ocupacionais a maior inserción feminina prodúcese no grupo de Traballadores/as dos servizos de restauración, persoais, protección e vendedores/as de comercio. Dun total de 3.051 alumnos/as, 2.431 eran mulleres, supoñendo para este colectivo o 32,36% da inserción. En segundo lugar atopa o grupo ocupacional de Empregados/as de tipo administrativo co 22,68% e en terceiro lugar Traballadores/as non cualificados/as co 18,53%, que no caso dos homes chega ao 30,16%, ocupando o primeiro lugar na inserción.

Cabe destacar que, se ben o grupo de Directores/as de empresas e das Administracións Públicas só supuxo 15 alumnas inseridas, esta cifra é superior aos homes con 13 alumnos.

Neste último cadro presentamos un reflexo das actividades económicas onde a inserción feminina é maior, desagregado por provincias. A actividade económica de Actividades sanitarias e veterinarias e de servizos sociais, foi en 2005 a que alcanzou a maior inserción en todas as provincias, agás Lugo, onde destacou a actividade de Hostalaría.

B) Alumnos/as de escolas obradoiro, casas de oficio e obradoiros de emprego

Neste apartado imos tratar a Inserción laboral das alumnas traballadoras formadas en proxectos das Escolas Obradoiros, Casas de Oficio e Obradoiros de Emprego finalizados ao longo de 2004, utilizando para iso o informe de "Inserción Laboral 2004" (último dispoñible) do SPEE-INEM.

Defínese a Inserción Laboral como o volume de alumnos/as traballadores/as que conseguen unha colocación respecto aos que participaron nun proxecto de Escolas Obradoiro, Casas de Oficio e Obradoiros de Emprego. A avaliación da inserción realízase ata un ano posterior á finalización do proxecto (ata 31/12/05) e ata 18 meses despois da finalización (ata 30/06/06). Os datos sobre colocación extrañense do rexistro de contratos e dos alumnos/ás que se converten en autónomos e autónomas, pero non se teñen en conta os que constituíron cooperativas, sociedades laborais...

A inserción laboral no conxunto das Escolas Obradoiro é alta, chegando en Galicia ao 69,71% e en España ao 75,58%. Non existen datos das Casas de Oficio en Galicia.

Nos Obradoiros de Emprego a inserción laboral é sensiblemente máis baixa, cun 52,29% en Galicia e un 72,21% en España. A dificultade podería residir en que a gran maioría dos destinatarios/as dos Obradoiros de Emprego teñan unha idade superior a 44 anos e que un grande nº de mulleres teñan baixa cualificación.

Alumno/as insertados/as por conta allea segundo os grupos ocupacionais e sexo. Galicia. 2006

■ Cadro 5.44

		Nº alumno/as
1	Dirección das empresas e das administracións públicas	28
	Muller	15
	Home	13
2	Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	789
	Muller	539
	Home	250
3	Técnicos e profesionais de apoio	1.032
	Muller	609
	Home	423
4	Empregados de tipo administrativo	2.163
	Muller	1.074
	Home	459
5	Traballadores dos servizos de restauración, personais, protección e vendedores dos comercios	3.051
	Muller	2.431
	Home	620
6	Traballadores cualificados na agricultura e na pesca	104
	Muller	48
	Home	56
7	Artesans e traballadores cualificados das industrias manufactureiras, da construción e da minería, agás os operadores de instalacións e maquinaria	1.667
	Muller	291
	Home	1.390
8	Operadores de instalacións, maquinaria e montadores	1.873
	Muller	483
	Home	1.390
9	Traballadores non cualificados	3.373
	Muller	1.392
	Home	1.981
Total alumno/as		14.080
Total mulleres		7.512
Total homes		6.568

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Actividades económicas (seccións clasif. CNAE) de maior inserción feminina. Por provincias. Galicia. 2005

■ Cadro 5.45

	Mulleres
A Coruña	
N Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	215
Lugo	
E Producción e distribución de enerxía eléctrica e gas	x
H Hostalería	167
N Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	144
P Fogares que empregan persoal doméstico	x
Ourense	
J Intermediación financeira	10
N Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	131
O Outras activid. soc. e de serv. Prest. á comunidade	87
Pontevedra	
M Educación	81
N Activid. sanitarias e veterinarias, servizos sociais	162
P Fogares que empregan persoal doméstico	x

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Aínda que os cadros seguintes non desagregan os datos por CC.AA., parécennos interesantes e significativos a reflectir as diferenzas e evolución entre o colectivo de homes e mulleres.

Evolución dos índices de inserción en ET e C.O. España 2004

■ Cadro 5.46

	2000	2001	2002	2003	2004
Homes	83,04	82,49	81,75	82,43	82,57
Mulleres	66,50	67,90	67,16	67,20	67,85
Total	76,96	77,19	76,61	76,84	77,26

Fonte: SPEE - INEM "Inserción Laboral 2004"

Evolución de índices de inserción en T.E.

■ Cadro 5.47

	2000	2001	2002	2003	2004
Homes	65,15	61,20	67,91	69,14	70,34
Mulleres	48,46	49,99	59,06	59,06	59,08
Total	55,84	54,19	62,22	62,47	62,80

Fonte: SPEE - INEM "Inserción Laboral 2004"

Analizando a variable sexo, tanto nas Escolas Obradoiro como nos Obradoiros de Emprego, a inserción é maior no grupo de homes. Nas **Escolas Obradoiro** a diferenza chega ao 13,10% (76,26% nos homes e 63,16% nas mulleres) e estas diferenzas agudízanse a medida que aumenta a idade no colectivo de mulleres e diminúen a medida que aumenta o nivel formativo.

As diferenzas por sexo no total de España son aínda maiores, cun 14,84% máis de inserción a favor dos homes.

Por provincias, só Pontevedra non mostra diferenzas por sexo. A Coruña mostra un 11,91%, Lugo un 14,08% e Ourense chega a alcanzar unha diferenza do 24,77% a favor do colectivo masculino.

Nos **Obradoiros de Emprego** a inserción laboral das mulleres galegas só alcanzou o 45,78% (58,80% nos homes).

A diferenza por sexos no total do territorio é de 14,72% máis de inserción masculina, a feminina chega só ao 67,85% (82,57 nos homes).

Sen ter en conta a variable sexo, a idade é inversamente proporcional ao índice de inserción laboral: as diferenzas son máis acusadas no último tramo de idade.

As mulleres sen titulación son, con gran diferenza, as que peor inserción presentan e as licenciadas as que mellores resultados botan.

Por provincias, ao igual que nas Escolas Obradoiro, Ourense é a que peores resultados presenta por diferenzas entre sexos, chegando ao 23,4% (62,83% os homes e 39,43% as mulleres). En Pontevedra a diferenza é do 10,86%, en A Coruña do 7,1% e en Lugo do 8,29%, sempre a favor do grupo de homes.

Inserción profesional por provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 5.48

	Escolas obradoiro		Obradoiros de emprego	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
A Coruña	81,48	69,57	52,05	44,95
Lugo	72,73	58,65	58,93	50,64
Ourense	69,77	45,00	62,83	39,43
Pontevedra	75,96	75,00	60,66	49,80
Total	76,26	63,16	58,80	45,78

Fonte: SPEE - INEM "Inserción Laboral 2004"

5.8. Conciliación entre a vida laboral e familiar

Tal vez sexa a conciliación entre a vida laboral e familiar un dos maiores condicionantes do acceso da muller ao mundo laboral. Os efectos negativos das dificultades de conciliación seguen recaendo sobre as mulleres a falta de repartición equitativa das responsabilidades familiares e a ausencia de infraestruturas axeitadas e suficientes para atender nenos e dependentes contribuíron ao escaso cambio producido.

A nivel España o 34,9% das persoas ocupadas entre 16 e 64 anos e con polo menos unha filla ou fillo menor de 15 anos confía o coidado dos seus fillos/as ao cónxuxe, segundo os resultados do módulo de conciliación de vida laboral e familiar da EPA (2005). En Galicia a porcentaxe alcanza o 35,28%.

Por sexo, un de cada dous homes confía o coidado dos seus fillos/as á súa esposa. Pola contra, só o 11,7% (EPA 2005) das mulleres ten ao seu marido ao coidado dos seus fillos/as.

En Galicia o 51,99% dos homes confía ao seu cónxuxe o coidado dos seus fillos/as, mentres que ao contrario só alcanza o 11,22% segundo EPA 2005.

Persoas ocupadas entre 16 e 64 anos, con a lo menos un fillo segundo tipo principal de servizo de coidado aos nenos que utiliza para atendelos, por sexo, porcentaxe. Galicia / España 2005.

■ Cadro 5.49

	Total nenos atendidos por servizos especializados	Nenos atendidos polo cónxuxe	Nenos atendidos por familiares	Non utiliza asistencia	Non sabe
Ambos sexos (Valores en porcentaxe)					
España	20,74	34,86	17,92	25,78	0,70
Galicia	14,70	35,28	25,12	24,54	0,36
Varóns (Valores en porcentaxe)					
España	16,56	50,13	12,54	20,10	0,67
Galicia	12,51	51,99	16,81	18,20	0,49
Mulleres (Valores en porcentaxe)					
España	27,07	11,70	26,09	34,40	0,74
Galicia	17,85	11,22	37,10	33,66	0,18

Fonte: INE. Conciliación entre a vida laboral e familiar. 2005

A medida que avanza a idade, a atención aos nenos/as prestada polos cónxuxes en maior medida.

Aínda que non contamos con datos desagregados por CC.AA, é significativo destacar que no global do Estado, o 15,4% das mulleres ocupadas con polo menos un fillo/a teñen que tomar días de permiso ante situacións especiais, fronte ao 8,90% de homes, segundo datos do Módulo de conciliación entre vida laboral e familiar da EPA 2005.

En canto ao coidado de nenos/as e a dedicación laboral, os problemas relacionados coa dispoñibilidade de servizos de coidado de fillos/as son mencionados como causa de non poder traballar máis horas das desexadas, polo 24,8% no sector privado e o 18,9% no público. Estes datos extraídos do Módulo de conciliación entre vida laboral e familiar da EPA 2005 son a nivel de todo o territorio, e desafortunadamente non os atopamos diferenciados por sexo, aínda que todo parece apuntar a que son as mulleres as que en maior medida ven reducida a súa xornada para atender os menores.

Pero hoxe en día e co elevado envellecemento da poboación, é case tan importante o coidado dos fillos/as como o de (ás persoas dependentes. Galicia, Navarra, Asturias e Estremadura presentan as maiores porcentaxes de persoas 16 a 64 anos que se fan cargo regularmente desta tarefa.

Persoas entre 16 e 64 anos, segundo poidan facerse ou non cargo regularmente da atención de persoas dependentes por sexo, porcentaxe. Galicia / España 2005.

■ Cadro 5.50

	Total	Sí	Non
Ambos sexos (Valores en porcentaxe)			
España	100,00	9,92	90,08
Galicia	100,00	13,20	86,80
Varóns (Valores en porcentaxe)			
España	100,00	0,07	93,10
Galicia	100,00	0,10	90,17
Mulleres (Valores en porcentaxe)			
España	100,00	12,98	87,02
Galicia	100,00	16,52	83,48

Fonte: INE. Conciliación entre a vida laboral e familiar. 2005

En Galicia a porcentaxe de persoas que atenden a dependentes alcanza o 13,2% (9,92% en España). Se a análise o facemos por sexos, observamos unhas grandes diferenzas: o 16,5% de mulleres (12,98% en España) fronte a! 0,10% de homes (0,07% en España) fanse cargo da atención a dependentes.

Segundo os datos do Instituto da Muller as excedencias por coidado de fillas/os, segundo os datos do cadro, a nivel de todo o territorio español alcanzaron en 2006 o 95,33% no caso das mulleres, mentres que só o 9,77% dos homes solicitaron este tipo de excedencia. Se observamos as porcentaxes dende o ano 2000, apréciase un lixeiro aumento das excedencias solicitadas polos pais, pero aínda así representa unha baixísima porcentaxe.

Algo similar acontece cos permisos de maternidade/paternidade. No cadro 51 elaborado polo Instituto da Muller conséntase que en Galicia o 98,14% dos permisos foron gozados polas nais e só o 1,86% polos pais. En España incre cifras son similares co 98,35% para as nais e o 1,65% para os pais.

A avaliación dende o ano 2004 mostra escasas diferenzas e probablemente se modifiquen en anos posteriores coa aprobación da Lei de Igualdade.

Cadro 5.51

Permisos de maternidade por Comunidades Autónomas

		2004*	2005*	2006*
Ambos sexos	Total	282.080	299.605	320.554
	Andalucía	49.077	52.778	57.709
	Aragón	8.469	8.915	9.477
	Asturias	4.258	4.642	4.943
	Baleares	7.082	7.450	8.231
	Canarias	11.857	12.337	12.756
	Cantabria	2.962	3.368	343
	C. León	11.285	12.248	12.819
	C. La Mancha	9.172	9.568	10.933
	C. Valenciana	28.723	31.884	33.391
	Cataluña	54.320	57.370	60.134
	Extremadura	5.353	5.369	5.845
	Galicia	12.686	13.820	14.393
	Madrid	46.608	48.320	52.547
	Murcia	8.338	8.887	10.215
	Navarra	4.711	4.648	5.040
	A Ríoxa	1.919	2.012	2.101
	País Vasco	14.679	15.304	15.975
	Ceuta	291	351	319
	Melilla	290	334	323
% Mulleres	Total	98,37	98,24	98,35
	Andalucía	98,94	98,83	98,96
	Aragón	97,87	97,98	98,10
	Asturias	97,93	97,93	98,54
	Baleares	98,66	98,51	98,51
	Canarias	98,89	98,78	98,57
	Cantabria	97,97	97,95	97,77
	C. León	97,69	97,76	97,91
	C. La Mancha	98,54	98,43	98,77
	C. Valenciana	98,83	98,73	98,75
	Cataluña	98,18	98,08	98,26
	Extremadura	98,90	99,05	98,75
	Galicia	98,27	98,05	98,14
	Madrid	98,36	98,06	98,13
	Murcia	99,42	99,19	99,30
	Navarra	96,03	96,77	96,13
	A Ríoxa	98,02	97,37	97,29
	País Vasco	96,83	96,30	96,59
	Ceuta	97,59	98,01	98,43
	Melilla	97,93	97,90	99,07

* O volumen de perceptores de maternidade xestionados polo INEM refírense a novembro
 Fonte: Instituto da Muller, a partir de datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social

Excedencias* por coidado de fillas/os

■ Cadro 5.52

	Total	% Nais
2000	8.339	96,02
2001	10.163	96,43
2002	12.694	96,16
2003	13.879	96,38
2004	16.963	96,34
2005	18.942	95,23
2006	20.225	95,33

*Vixentes en decembro

Fonte: Elaboración propia a partir de datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social

Diferenzas no uso do tempo

■ Cadro 5.53

		1993	1996	2001
Ambos sexos	Total	27 h 11`	28 h 11`	28 h 44`
	Necesidades persoais	10 h 21`	10 h 40`	10 h 34`
	Traballo doméstico	5 h 20`	5 h 25`	5 h 18`
	Estudo	0 h 44`	0 h 22`	0 h 37`
	Traballo remunerado	2 h 9`	2 h 15`	2 h 39`
	Tempo Libre	8 h 37`	9 h 30`	9 h 37`
Mulleres	Total	27 h 43`	28 h 40`	29 h 34`
	Necesidades persoais	10 h 8`	10 h 35`	10 h 34`
	Traballo doméstico	7 h 58`	7 h 35`	7 h 22`
	Estudo	0 h 37`	0 h 18`	0 h 29`
	Traballo remunerado	1 h 1`	1 h 23`	1 h 52`
	Tempo Libre	8 h 0`	8 h 47`	9 h 17`
Homes	Total	26 h 35`	27 h 49`	27 h 55`
	Necesidades persoais	10 h 35`	10 h 52`	10 h 34`
	Traballo doméstico	2 h 30`	3 h 5`	3 h 10`
	Estudo	0 h 52`	0 h 26`	0 h 44`
	Traballo remunerado	3 h 22`	3 h 10`	3 h 28`
	Tempo Libre	9 h 16`	10 h 15`	9 h 59`

Fonte: Elaborado polo Instituto da Muller a partir dos datos da Enquisa sobre "Uso do Tempo", Instituto da Muller.

Nota: Os datos expresan a media diaria de tempo utilizada para cada unha das variables resultando un tempo superior a 24 horas debido a que se poden solapara actividades

Para completar este apartado incluímos o cadro sobre diferenzas no uso do tempo, baseado nos datos da enquisa sobre "Usos do Tempo" do Instituto da Muller.

Aínda que os últimos datos son do ano 2001 e non están diferenciados por Comunidades Autónomas, parece significativo que a muller dedique 7 horas 22 minutos ao traballo doméstico e o home 3 horas 10 minutos, menos da metade do tempo dedicado pola muller.

5.9 Salarios

Continuando a tendencia dos apartados anteriores deste capítulo, o sexo parece ser tamén un factor determinante das diferenzas salariais.

O informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2005 (últimos datos dispoñibles) reflexa que as mulleres galegas no ano 2005 percibiron un salario medio anual de 12.225 fronte aos 16.742 dos homes, o que supón que as mulleres percibiron un 27% menos que os homes polo seu traballo realizado.

A media total das CC.AA. no grupo de mulleres chegou aos 12.800 €, fronte aos 18.321 dos homes, percibindo o colectivo feminino un 30,13% menos que os homes.

En ambos os dous casos a muller cobra menos que a media, que en Galicia son 14.887 e no conxunto do Estado son 16.018 euros.

■ Cadro 5.54

Asalariado/as por CCAA e sexo. 2005

	Total		Mulleres	Homes
	Salario medio anual	%*	Salario medio anual	Salario medio anual
Andalucía	13.182	66	10.107	15.269
Aragón	17.025	67	13.164	19.742
Ppdo. de Asturias	16.766	66	12.827	19.521
Illes Balears	15.366	75	12.930	17.273
Canarias	13.883	78	11.946	15.319
Cantabria	16.629	67	12.860	19.178
Castela A Mancha	14.397	72	11.576	16.118
Castela León	15.980	70	12.762	18.173
Cataluña	17.778	68	14.072	20.669
Extremadura	12.241	73	10.013	13.720
Galicia	14.887	73	12.225	16.742
C. de Madrid	20.436	68	16.177	23.744
Rexión de Murcia	12.800	72	10.344	14.313
A Rioxa	15.882	72	12.881	17.960
C. Valenciana	14.748	70	11.790	16.802
Cidade de Ceuta	18.769	70	14.668	20.970
Cidade de Melilla	18.127	74	14.799	20.106
Total	16.018	70	12.800	18.321

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home

Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2005

A evolución con respecto ao ano 2000 tampouco é moi alentadora, xa que en Galicia a diferenza se incrementou en case un punto, pasando do 26,10% de diferenza en prexuízo das mulleres, ao 27% en 2005.

Asalariado/as por sector de actividade económica e sexo. 2005
Galicia / España. 2005

■ **Cadro 5.55**

	Total	Mulleres	Homes	%
Energía e auga	33.100	24.141	33.997	71
Industria	18.557	11.079	17.895	62
Construción e servizos inmobiliarios	14.021	11.769	13.199	89
Comercio	13.816	9.875	15.283	65
Transporte e comunicacións	20.102	13.342	16.310	82
Hostalería e restauración	8.805	6.151	8.353	74
Entidades financeiras e aseguradoras	29.156	18.499	34.286	54
Servizo ás empresas	15.237	9.650	15.274	63
Ensino e sanidade	20.694	17.676	26.437	67
Outros	15.454	14.229	18.372	77
Sen clasificar	12.400	8.260	11.225	74
Total	16.018	12.225	16.742	73

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home en Galicia
 Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2005

Neste cadro, apreciamos que as diferenzas salariais non son iguais segundo que rama de actividade económica se trate. As maiores diferenzas aprécianse na rama “entidades financeiras e aseguradoras”, onde a muller gaña un 46% menos que o home, seguida de “industria” cunha porcentaxe dun 38% menos en contra da muller; de “servizo a empresas” cun 37% menos e do “comercio” con 35% menos. Estas dúas últimas ramas de actividade son especialmente significativas, xa que concentran un elevado número de asalariadas.

As menores diferenzas atopámolas en “construción e servizos inmobiliarios” onde a muller percibe o 89% do salario masculino e “transporte e comunicacións” co 82%.

É destacable que ramas de actividade como “ensino e sanidade”, que foron tradicionalmente reservadas ás mulleres e onde os postos de traballo están ocupados maioritariamente por elas, perciban só o 67% do salario do home.

Hai que ter en conta que estas diferenzas salariais están provocadas en boa medida por que a muller está contratada nunha maior proporción a tempo parcial, con contratos temporais, que se incorporan máis tarde ao mercado laboral e que interrompen a súa vida profesional para a atención dos fillos ou de persoas dependentes.

A partir dos datos facilitados pola Axencia Tributaria, observamos que en 2005 o 20,03% (87.666 mulleres, o grupo máis numeroso) tiveron ingresos por salarios inferiores ao 50% de Salario Mínimo Interprofesional (S.M.I.) e o 16,38% tivéronos entre o 50% e o 100% do S.M.I. Isto supón que o 30% de mulleres, no ano 2005, tiveron ingresos inferiores ao S.M.I. Os homes con salarios inferiores ao 50% do S.M.I. foron o 11,55% e con salarios entre o 50% e o 100% do S.M.I. foron o 9,10%.

Cos salarios máis altos acontece á inversa, é unha porcentaxe moi baixa de mulleres as que perciben salarios altos.

A Enquisa Anual de Estrutura Salarial ano 2004 do INE (última dispoñible) confirma os datos anteriores.

**Percepcións salariais por tramo de salario e sexo.
Galicia / España. 2005**

■ Cadro 5.56

	Galicia		España	
	Salario medio anual		Salario medio anual	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
De 0 a 0,5 SMI	1.573	1.546	1.562	1.530
De 0,5 a 1 SMI	5.432	5.426	5.378	5.385
De 1 a 1,5 SMI	9.087	9.042	9.023	8.988
De 1,5 a 2 SMI	12.702	12.428	12.688	12.468
De 2 a 2,5 SMI	15.900	16.043	15.973	16.025
De 2,5 a 3 SMI	19.606	19.520	19.627	19.605
De 3 a 3,5 SMI	23.284	23.320	23.285	23.296
De 3,5 a 4 SMI	26.831	26.937	26.853	26.926
De 4 a 4,5 SMI	30.460	30.417	30.458	30.469
De 4,5 a 5 SMI	33.966	33.832	33.996	33.898
De 5 a 7,5 SMI	42.833	42.137	42.938	42.339
De 7,5 a 10 SMI	61.164	60.787	61.277	60.802
Máis de 10 SMI	109.668	98.902	117.331	105.004
Total	16.742	12.225	18.321	12.800

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Traballo e ensións nas fontes tributarias: 2005

**Salario bruto anual por tipo de contrato. (Euros). 2004.
Enquisa anual de estrutura salarial.**

■ Cadro 5.57

Ambos os dous sexos	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	16.415,77	19.917,36	13.441,07
Aragón	17.680,91	20.143,95	14.141,97
Ppdo. de Asturias	18.113,70	21.370,90	13.799,90
Illes Balears	17.088,08	19.138,04	14.133,50
Canarias	14.990,84	16.705,59	12.837,74
Cantabria	17.074,35	19.671,37	13.432,72
Castela A Mancha	16.102,24	18.537,84	13.432,62
Castela León	16.699,29	19.034,21	13.439,87
Cataluña	19.474,73	21.888,54	13.937,80
C. Valenciana	15.844,26	18.070,90	12.597,25
Extremadura	15.214,94	17.657,75	12.781,38
Galicia	15.367,05	17.830,70	12.542,01
C. de Madrid	22.161,84	25.645,45	15.240,30
Rexión de Murcia	14.858,92	16.232,66	13.053,33
Navarra	20.449,71	22.637,68	15.850,21
País Vasco	21.751,11	24.521,70	16.817,37
A Rioxa	16.837,46	18.438,09	14.035,34
España	18.182,44	21.105,31	13.803,07

Homes	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	18.147,10	22.395,37	14.836,16
Aragón	20.274,87	23.007,84	15.936,29
Ppdo. de Asturias	21.347,95	24.983,99	16.218,20
Illes Balears	19.224,09	22.458,40	14.877,12
Canarias	15.780,01	18.097,44	13.179,28
Cantabria	19.422,38	22.304,27	15.395,64
Castela A Mancha	17.689,63	20.504,35	14.555,67
Castela León	18.977,02	21.801,86	14.872,25
Cataluña	22.986,95	25.982,96	16.010,86
C. Valenciana	17.824,30	20.236,37	14.119,12
Extremadura	16.329,62	19.467,91	13.126,75
Galicia	17.128,83	20.051,07	13.738,13
C. de Madrid	25.734,55	30.053,70	16.911,64
Rexión de Murcia	16.837,78	18.853,13	14.225,05
Navarra	23.172,41	25.464,71	17.655,19
País Vasco	24.674,13	27.560,17	19.136,78
A Ríoxa	19.270,13	21.205,01	15.486,55
España	20.597,71	24.203,30	15.260,81

Mulleres	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	13.389,00	16.097,42	10.719,66
Aragón	14.008,95	15.668,83	11.932,03
Ppdo. de Asturias	13.173,00	15.457,67	10.423,01
Illes Balears	14.339,73	15.137,04	13.080,79
Canarias	13.802,54	14.854,24	12.234,00
Cantabria	12.706,89	14.794,71	9.759,84
Castela A Mancha	12.857,73	14.425,46	11.193,55
Castela León	13.117,09	14.489,57	11.317,42
Cataluña	15.347,01	17.028,89	11.555,88
C. Valenciana	12.808,50	14.567,91	10.437,21
Extremadura	13.268,45	14.389,45	12.197,85
Galicia	12.744,18	14.479,49	10.788,95
C. de Madrid	17.511,33	19.783,82	13.154,52
Rexión de Murcia	11.937,34	12.420,30	11.289,49
Navarra	15.914,76	17.354,28	13.467,59
País Vasco	17.376,50	19.660,60	13.728,58
A Ríoxa	13.463,44	14.216,77	12.326,36
España	14.691,84	16.680,95	11.658,66

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home
 Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2005

En Galicia o salario medio bruto anual total en 2004, no colectivo feminino foi de 12.744,18 € (14.479,49 € para os contratos indefinidos e 10.788,95 € para os de duración determinada) e no colectivo masculino foi de 17.128,83 € (20.051,07 para os contratos indefinidos e 13.738,13 para os de duración determinada). Isto supón que as mulleres galegas en 2004 percibiron unhas retribucións un 25,60% menor que as dos homes, diferenza que no caso dos contratos indefinidos alcanza o 27,79%.

En España a media salarial bruta das mulleres en 2004, foi de 14.691,84 €, fronte aos 20.597,71 € dos salarios masculinos, o que reflicte unha diferenza en con-

tra do salario feminino de 28,67% (diferenza superior á dos salarios da muller galega). Nas contratacións indefinidas, esta diferenza, desfavorable para as mulleres chega ao 31,09%.

5.10 Prestacións por desemprego

Os datos proporcionados polo MTASS para a elaboración deste apartado non están desagregados por CC.AA., polo que, aínda que fagamos referencia ás súas táboas estatísticas de 2006, imos utilizar o informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2005".

O nº de perceptoras de prestacións de desemprego segundo as estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais de Asuntos Sociais do Mº de Traballo e Asuntos Sociais, tanto de nivel contributivo como asistencial, foi en 2006 superior ao dos homes. En toda España houbo unha media anual en 2006 de 593.430 mulleres fronte a 552.158 homes, se ben é certo que onde o nº de mulleres é maior, é na percepción de subsidios, onde as contías percibidas son sensiblemente inferiores ás das prestacións contributivas de desemprego.

344.100 mulleres percibiron prestación de desemprego, fronte a 376.300 homes.

209.600 mulleres percibiron subsidio, fronte a 164.300 homes.

A media diaria bruta recoñecida a beneficiarios/as de prestacións de desemprego de nivel contributivo segundo sexo e idade a nivel de todo o Estado é de 24,12 € día no ano 2006. A contía percibida polo colectivo feminino está por debaixo desa media, alcanzando solo o 21,52 € día, fronte aos 26,52 € día do grupo de homes.

A maior diferenza atopámola no colectivo de mulleres entre 55 e máis anos onde a diferenza de contía media diaria bruta chega a ser de 7,01 € (mulleres 21,43 € día e homes 28,44 € día), poderíamos atopar explicación a este dato no feito de que as mulleres dese tramo de idade ou están a percibir un subsidio (12,77 € día) ou realizan traballos de baixa cualificación, xa que o seu nivel formativo é menor, e polo tanto peor remunerados.

Para poder facer unha análise por CC.AA. e sexo utilizaremos os datos do informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2005".

En todas as CC.AA o importe da prestación media anual é inferior no colectivo feminino, 2.720 € fronte aos 3.071 € dos homes. En Galicia a media anual chegou aos 2.517 € para as mulleres e aos 3.067 € para os homes, polo tanto existe unha diferenza en prexuízo do grupo de mulleres de 550 € anuais como media.

Se comparamos a percepción media feminina en materia de prestacións de desemprego, en 2005, coa media total das CC.AA., observamos que é inferior en 380 € e se a comparación a facemos co total do colectivo feminino as mulleres galegas percibiron 203 € menos que a media de España, ocupando o sexto posto das prestacións máis baixas despois de Murcia, Baleares, Cantabria, Melilla e Asturias. No caso dos homes galegos a diferenza coa media de España, é inapreciable.

Podemos concluír dicindo que a muller galega percibe só o 82,07% das prestacións, comparándoas coas percibidas polos seus compañeiros homes, é dicir, percibe un 17,93% menos.

**Contía media diaria bruta recoñecida
a beneficiarios de prestacións de nivel contributivo
Segundo sexo e idade. España. 2006.**

■ Cadro 5.58

	2006
Homes	
16-19 anos	22,78
20-24 anos	24,08
25-54 anos	26,34
55 e máis anos	28,44
Total	26,52
Mulleres	
16-19 anos	19,23
20-24 anos	20,07
25-54 anos	21,66
55 e máis anos	21,43
Total	21,52
Ambos os dous sexos	
16-19 anos	21,60
20-24 anos	22,33
25-54 anos	23,92
55 e máis anos	26,36
Total	24,12

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Traballo e ensións nas fontes tributarias: 2005

■ Cadro 5.59

**Percepcións medias de prestacións por desemprego.
Por sexo e comunidade autónoma do perceptor. Galicia/España. 2005**

	Total	Homes	Mulleres
	Prestación media anual	Prestación media anual	Prestación media anual
Andalucía	2.812	2.908	2.718
Aragón	2.844	3.067	2.624
Ppdo. de Asturias	3.058	3.468	2.500
Illes Balears	2.406	2.549	2.273
Canarias	2.787	2.984	2.594
Cantabria	2.710	2.990	2.366
Castela A Mancha	2.635	2.683	2.586
Castela León	2.791	3.017	2.531
Cataluña	3.327	3.557	3.102
Estremadura	2.645	2.756	2.521
Galicia	2.800	3.067	2.517
C. de Madrid	3.266	3.467	3.070
Rexión de Murcia	2.429	2.647	2.214
A Rioxa	2.834	3.011	2.660
C. Valenciana	2.778	2.954	2.599
Cidade de Ceuta	2.874	3.003	2.711
Cidade de Melilla	2.740	2.961	2.499
España	2.897	3.071	2.720

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2005

5.11 Pensións

Para unha primeira análise utilizaremos os datos proporcionados polo Mº de Traballo e A.A. S.S. nas estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais de 2006. Aínda que os datos non están desagregados por CC.AA, si o están por sexo, polo que nos poden dar unha visión xeral da situación da muller pensionista.

Faremos unha primeira análise das pensións contributivas.

O nº de pensionistas mulleres (3.572.300) en toda España é lixeiramente inferior ao de homes (3.863.300). É máis destacable que se ben no colectivo masculino as pensións de xubilación, que requiren unha cotización previa, supoñen un 80,15% do total, no grupo de mulleres só supoñen un 44,89%, case igual que as de viuvez (43,32%).

En relación co importe medio mensual podemos dicir que no conxunto do Estado, as pensións percibidas polas mulleres en 2006 son 305,65 € menos que as dos homes, ou o que é o mesmo un 38,30% menores (mulleres: 492,40 €, homes: 798,05€). Esta diferenza aínda é maior se comparamos as pensións de xubilación. Así unha pensionista de xubilación muller percibiría 336,51 € menos que os homes.

As pensións de viuvez son lixeiramente superiores no caso das mulleres, cunha media estatal en 2006 de 99,71 € máis.

Se a comparación a realizamos coa pensión media total (tanto por sexo como CC.AA.), as mulleres seguen por debaixo, xa que a media total é de 641,86 € para 2006, fronte aos 492,40 € do grupo de pensionistas mulleres.

Se a análise a realizamos observando as pensións segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase, para todo o territorio das CC.AA. en 2006 apreciamos que nos dous colectivos o maior nº de pensións concéntrase no tramo de 450,01 a 700,00 €, pero se ben no grupo de mulleres o seguinte tramo con máis perceptoras é o de 150,01 a 400,00 €, no grupo de homes o seguinte tramo con máis perceptores é o de 700,01 a 1.100,00 €, e nos tramos superiores son maioritarios e case exclusivos, o nº de perceptores homes.

Para poder facer unha análise por CC .AA. e sexo utilizaremos os datos do informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2005 (últimos datos dispoñibles).

Cabe sinalar que se ben en Galicia, o nº de pensionistas (sen distinción polo tipo de pensión) é superior no colectivo feminino (52,45%), non o son os importes das pensións recibidas. No total das CC.AA. o nº de mulleres pensionistas chega ao 49,83%.

A pensión media anual das mulleres pensionistas en Galicia alcanzou en 2005 os 7.068 €, fronte aos 9.876 € dos homes, o que supón que as mulleres perciben o 71,57% do importe da pensión masculina, ou o que é o mesmo un 28,43% menos, o que supón unha significativa diferenza (2.808 € menos ao ano).

Se a comparación a facemos coa media total dos/as pensionistas galegos/as de ambos os dous sexos, as mulleres reciben pensións inferiores á media en 1.335 €; diferenza que se acentúa se o elemento de referencia é a media total de España (ambos os dous sexos), chegando a percibir 2.536 € menos.

A muller galega tamén está en desvantaxe se a comparamos coa pensión media das mulleres do resto de CC.AA., con 609 € menos.

As pensionistas galegas ocupan o cuarto lugar das máis baixas, despois de Estremadura, Murcia e Castela - A Mancha.

■ Cadro 5.60

Pensións contributivas e importe medio e pensionistas segundo clase, por sexo.
España 2005/2006

	Pensións				Pensionistas ⁽¹⁾	
	Nº en miles		Importe medio En euros/mes		En miles	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Homes	3.949,5	3.992,6	751,98	798,05	3.817,8	3.863,5
Xubilación	3.094,3	3.129,9	790,25	840,19	3.056,6	3.096,5
Incapacidade permanente	568,2	575,0	762,48	799,35	564,4	571,4
Viuvedade	145,6	147,8	369,24	383,68	60,1	60,4
Orfandade	133,2	131,9	265,28	284,09	128,7	127,4
Favor familiar	8,2	8,0	320,93	345,39	8,0	7,8
Mulleres	4.030,2	4.172,4	469,19	492,40	3.513,3	3.570,4
Xubilación	1.584,0	1.679,2	482,03	503,68	1.577,8	1.602,9
Incapacidade permanente	264,6	284,8	563,60	594,55	263,9	270,6
Viuvedade	2.020,3	2.049,1	461,37	483,39	1.519,6	1.546,6
Orfandade	129,5	128,1	269,46	287,75	125,0	123,3
Favor familiar	31,8	31,2	356,40	382,01	27,0	27,0
Ambos os dous sexos (2)	7.979,7	8.165,0	609,75	641,86	7.331,1	7.433,9
Xubilación	4.678,3	4.809,1	686,61	722,71	4.634,4	4.699,4
Incapacidade permanente	832,8	859,8	700,05	731,55	828,3	842,0
Viuvedade	2.165,9	2.196,9	455,26	476,70	1.579,7	1.607,0
Orfandade	262,7	260,0	267,96	285,87	253,7	250,7
Favor familiar	40,0	39,2	349,89	374,57	35,0	34,8

(1) Véxase nota a este cadro en Fontes non explicativas.

(2) Inclúe non consta sexo

Fonte: Anuario de estadísticas laborais 2006. Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

■ Cadro 5.61

Pensión contributivas, segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase.
España 2006

	Total	Ata 150 €	De 150,01 a 400 €	De 400,01 450€	De 450,01 a 700€	De 700,01 a 1.100€	De 1.100,01 a 1.800€	De 1.800,01 a 2.000€	De 2.000,01 a 2.232,55€	Máis de 2.232,55€
Homes	3.992,6	406,3	95,4	1.653,4	835,5	493,0	70,0	129,3	4,9	
Incapacidade permanente	575,0	101,70	28,90	193,50	130,3	62,4	11,1	15,3	3,7	
Xubilación	3.129,9	160,80	54,10	1.406,10	690,9	426,7	58,9	114,0	1,2	
Viuvedade	147,8	92,80	7,70	28,20	10,4	3,1	-	-	-	
Orfandade e favor familiares	139,9	51,00	4,70	25,60	3,9	0,8	-	-	-	
Mulleres	4.172,3	1.334,4	226,6	1.891,3	395,8	136,8	9,5	11,3	1,0	
Incapacidade permanente	284,8	105,00	22,70	85,60	39,4	15,7	2,9	3,1	0,9	
Xubilación	1.679,2	566,10	84,20	767,20	134,8	60,0	6,3	7,9	0,1	
Viuvedade	2.049,1	602,40	114,40	1.008,10	216,3	59,9	0,2	0,3	-	
Orfandade e favor familiares	159,2	60,90	5,30	30,40	5,3	1,2	0,1	-	-	
Ambos os dous sexos ⁽¹⁾	8.164,9	1.740,7	322,0	3.544,7	1.231,3	629,8	79,5	140,6	5,9	
Incapacidade permanente	859,8	206,7	51,6	279,1	169,7	78,1	14,0	18,4	4,6	
Xubilación	4.809,1	726,9	138,3	2.173,3	825,7	486,7	65,2	121,9	1,3	
Viuvedade	2.196,9	695,2	122,1	1.036,3	226,7	63,0	0,2	0,3	0,0	
Orfandade e favor familiares	299,1	111,9	10,0	56,0	9,2	2,0	0,1	0,0	0,0	

(1) Inclúe non consta sexo

Fonte: Anuario de estadísticas laborais 2006. Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

■ Cadro 5.62
Pensións medias. Por sexo e comunidade autónoma. 2005

	Total	Homes	Mulleres
	Pensión media anual	Pensión media anual	Pensión media anual
Andalucía	8.751	10.280	7.161
Aragón	10.112	12.052	7.905
Ppdo. de Asturias	12.350	15.813	8.493
Illes Balears	8.774	10.524	7.213
Canarias	8.709	10.246	7.143
Cantabria	10.399	12.800	7.991
Castela A Mancha	8.461	9.471	7.044
Castela León	9.607	11.115	7.826
Cataluña	10.025	12.541	7.874
Extremadura	7.993	8.826	6.957
Galicia	8.403	9.876	7.068
C. de Madrid	12.044	15.114	9.189
Rexión de Murcia	8.670	10.321	7.026
A Ríoxa	9.248	10.652	7.657
C. Valenciana	8.823	10.449	7.217
Cidade de Ceuta	12.230	15.697	8.913
Cidade de Melilla	11.600	14.665	8.736
España	9.604	11.517	7.677

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2005